

■ Dr. Öğr. Ü. Murat ŞAHİN* ■

TÜRK TİCARET KANUNU'NDA İNTİFA SENETLERİNE İLİŞKİN YENİLİKLER: ESKİ VE YENİ DÖNEME DAİR TARTIŞMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

RENOVATION ON TURKISH COMMERCIAL CODE CONCERNED REDEEMEDSHARES:
CONSIDERATION OF FORMER AND RECENT ERA DISCUSSIONS

ÖZET

Anonim şirketlerce çıkarılabilecek intifa senetlerini genel olarak düzenleyen TTK m. 502 uyarınca (Limited şirketler bakımından ise m. 584), her nevi intifa senetlerinin çıkarılması, şirket (ilk) esas sözleşmesinde açıkça öngörüldüğü hallerde veya esas sözleşmede öngörülmediği takdirde, esas sözleşmeyi bu surette değiştirmek yoluyla ve alınacak bir genel kurul kararıyla mümkündür. İntifa senetleri sahibine malvarlıksal katılma hakları bahşeden ve intifa hakkını temsilen çıkarılan kıymetli evrak niteliğine haiz senetlerdir. İntifa senetlerine ilişkin olarak 6102 sayılı TTK'nin intifa senetlerinin çıkarılması şartları, kimler lehine çıkarılabileceği, tüm intifa senetleri bakımından sahibine tanınabilecek haklar bakımından önemli değişiklikler ve yenilikler içerdiği, bu surette eski TK döneminde mevcut olan bazı tartışmaları sona erdirdiği söylenebilirse de beraberinde bazı soru ve sorunlarla birlikte yeni tartışmaları da gündeme getirdiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Anonim şirket, intifa senetleri, kurucu menfaatleri, kâra katılma hakkı.

ABSTRACT

According to the article 502 of Turkish Commercial Code (584 in terms of limited companies) that regulates the redeemed shares that can be issued by joint stock companies generally, the issuance of any kind of redeemed shares is possible by changing the main contract in this way and by a general assembly decision, unless it is foreseen in the main contract. Redeemed shares are the securities that grant the owner the right to participate in assets and represent the right of usufruct. Regarding redeemed shares, although the article 6102 of Turkish Commercial Code, by bringing important changes in terms of redeemed share issuance conditions, rights of the issuer and the issuance party, ends some discussions of former Commercial Law, it is seen that it brings up new discussions along with some questions and problems.

Keywords: Joint stock company, redeemed shares, founder interests, dividend right to participate.

Makale Geliş Tarihi: 27.07.2020 Kabul Tarihi: 08.09.2021

* ORCID ID: <https://orcid.org/????>

İzmir Demokrasi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku ABD., murat.sahin@idu.edu.tr

GİRİŞ

İntifa senetleri, sahibine, yalnızca kanunda öngörülen malvarlıksal haklara katılma imkânı sağlayan ve intifa hakkını temsilen çıkarılan senetlerdir. İntifa senetleri, ne esas sermayenin bir parçası olarak ne de pay sahipliği mevki olarak payı temsil ederler. İntifa senetlerine ilişkin hükümler, 6102 sayılı TTK’de, “Menkul Kıymetler” üst başlığı altında m. 502-503 (6762 sayılı TK (eTK) m. 402-403) arasında düzenlenmişken, kurucu (intifa) senetleri, anonim şirketlerin kuruluşuna dair hükümlerin düzenlendiği kısımda “Kurucu Menfaatleri” üst başlığı altında m. 348’de (eTK m. 298) ayrıca düzenlenmiştir. 6102 sayılı TTK’de, eTK’de olduğu şekliyle yapılan genel ayırım muhafaza edilmiş ve bu surette kanun koyucu, intifa senetlerine ilişkin hükümleri tek başlık altında toplamayı tercih etmemiştir¹. Katılma intifa senetleri ise Sermaye Piyasası Kurulu’nun çıkardığı 22/06/2013 tarih ve 28685 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olan VII-128.1 sayılı “Pay Tebliği” (Seri III 10 No’lu Tebliği yürürlükten kaldıran) ile özel olarak düzenlenmiştir.

Anonim şirketlerce çıkarılabilecek intifa senetlerini genel olarak düzenleyen TTK m. 502 uyarınca (Limited şirketler bakımından ise m. 584)², her nevi intifa senetlerinin çıkarılması, şirketin (ilk) esas sözleşmesinde açıkça öngörüldüğü hallerde veya öngörülmediği takdirde, esas sözleşmeyi bu surette değiştirmek yoluyla, nihayetinde esas sözleşmede bu hususta açık bir hüküm bulunması şartıyla, alınacak bir genel kurul kararıyla mümkündür. Dolayısıyla intifa senedinin çıkarılması için esas sözleşmede bu yönde bir hükmün bulunması ve ayrıca şirket genel

¹ Tüm intifa senetlerinin tek başlık altında toplanması mümkün iken, kurucular için öngörülen intifa senetlerinin anonim şirketin kuruluşuna dair hükümlerin arasında yer verilmesinin isabetli bir tercih olmadığı yönünde eleştiriler için bkz. KENDİGELEN, Abuzer: Türk Ticaret Kanunu Tasarısında İntifa Senetleri, Batider, C. XXV, S. 21, s. 58 (anılış; KENDİGELEN, İntifa Senetleri), eTK döneminde de benzer yönde, kurucu intifa senetlerine ilişkin düzenlemenin (eTK m. 298) kaldırılarak eTK m. 403 bir fıkra halinde ilavesi suretiyle intifa senetlerinin aynı rejime tabi tutulmasının faydalı olacağı yönündeki görüş için bkz. BİRSEL, Mahmut T.: “Anonim Şirketlerde Sermaye Payını Temsil Etmeyen Senetler”, Batider, C. III, S. 4, 1966, s. 654 dpn. 15. (anılış; BİRSEL, Sermaye Payını Temsil Etmeyen Senetler)

² 6102 sayılı TTK m. 584 hükmü ile limited şirketlerde de şirket sözleşmesinde düzenlenmiş olmak kaydıyla, intifa senedi çıkartabileceği açıkça hükme bağlanmış ve bu hususta anonim şirket hükümlerinin kıyasen uygulanacağı belirtilmiştir. Bkz. ŞENER, Oruç Hami: Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2017, s. 395 vd.

kurulunda bu hususta karar alınması gerekir. Anonim şirket esas sözleşmesinde öngörülen intifa hakkının doğumu ve kullanımı için, bu hakkın senede bağlanması zorunluluğu mevcut değildir³. Esas sözleşmede öngörülen hakkın intifa hakkı olması esas olmakla birlikte, TTK'de ilgili düzenlemelerde tutarlı bir şekilde “*intifa senedi*” kavramının kullanımına özen gösterilmiş olduğu görülmektedir. Öğretide, bu kavramsal tercihin, intifa hakkının kıymetli evrak niteliğinde bir senede bağlanabilmesi ve bu yolla tedavül gücüne kavuşabilmesi bakımından da isabetli olduğu belirtilmektedir⁴. Ayrıca, Kanunda yaygın olarak intifa senedi kavramının kullanılmış olmasının, anonim şirket payları üzerinde tesis edilen intifa hakkı ile kavramsal olarak bir karışıklığın yaşanmasının da önüne geçtiği söylenebilir.

TTK'nin 502. maddesinin gerekçesinde; maddede, kural olarak eTK m. 402'nin tekrar edilmiş olduğu belirtilmiş olsa da esasında TTK m. 502 düzenlemesinde, intifa senetlerine ilişkin olarak önemli değişiklikler ve bazı yeni düzenlemeler yapılmıştır.

İlkin, eTK'de “*Hisse Senetleri*” üst başlığı altında düzenlenmiş olan intifa senetleri, TTK'de isabetli olarak “*Menkul Kıymetler*” üst başlığı altında düzenlenmiştir. Yapılan bu değişiklik ile intifa senetlerinin pay senetlerinden farklı bir menkul kıymet türü olup olmadığına dair tartışmalar sona erdirilerek intifa senetlerinin menkul kıymet niteliği açıklığa kavuşturulmuştur, böylece ortaklık esas sermayesinin bir bölümünü teşkil etmeyen ve pay sahiplerine tanınan yönetme haklarını da içermeyen intifa senetlerinin, pay senetlerinden farklı bir hukuki niteliğe sahip olduğu tereddüde yer bırakmayacak şekilde açıkça ortaya konmuştur.

İkinci olarak, eTK m. 402/2'de yer alan ve kuruculara intifa hakkı tanıyan kurucu (intifa) senetlerinin yalnız kuruluş (ilk) esas sözleşmede öngörülmesi şartıyla çıkarılmasına müsaade eden hükmüne ve ayrıca

³ İntifa hakkının, şirketin kuruluş ana sözleşmesinin veya ana sözleşme değişikliğinin tescili ile kendiliğinden oluşacağı yönünde bkz. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin, 08.12.2014 tarih, E. 2014/12007, K. 2014/19252, sayılı kararı. Erişim: www.yargitay.gov.tr E.T. : 26.04.2020.

⁴ Bkz. KENDİGELEN, İntifa Senetleri, s. 58.

eTK m. 402/3'ün tahvil sahipleri kuruluna atfıyla yer alan intifa senedi sahipleri kuruluna da TTK'de yer verilmemiştir. Bu halde artık kurucu intifa senetlerinin ihracı için ilk esas sözleşmede açık bir hükmün yer alması zorunluluğunun kaldırılmaya çalışıldığı ve intifa senedi sahipleri kuruluna da yer verilmediği görülmektedir. Ancak aşağıda ilgili bölümde ayrıntılı olarak izah edileceği üzere bu değişikliğin, kurucu intifa senetlerinin (ilk) esas sözleşmede bu yönde bir açıklık bulunmasa dahi, sonradan bir esas sözleşme değişikliği yapılmak suretiyle çıkarılabiliş çıkarılamayacağına dair öğretilerdeki mevcut tartışmaları sona erdirmeye çalışılmaktadır. Ayrıca TTK'de intifa senedi sahipleri kuruluna yer verilmemiş olmasına karşın intifa senedi sahiplerinden onay gereken hallerde bu onayın ne surette yerine getirileceğine dair bir açıklığın da olmadığı söylenebilir.

Üçüncü olarak, 6102 sayılı TTK madde 502/1 son cümlede belirtilen kurucular dışında kalan kişiler lehine tanınacak intifa hakları bakımından çıkarılacak olan bu senetlere de m.348 hükmünün uygulanacağından bahisle kurucu (intifa) senetleri için öngörülen kâr payına ilişkin sınırlamalara adi intifa senetlerinin de tabi olacağına hükme bağlanmış olduğu kabul edilse dahi kâr payı dağıtımına dair üst sınırın, kurucu ve adi intifa senetleri bakımından ne şekilde hesap edileceği halen açıklığa kavuşturulmuş değildir.

Dördüncü olarak, 6102 sayılı TTK m. 502/2'de eTK'de olduğundan farklı bir şekilde, kurucu (intifa) senetleri de dahil olmak üzere çıkarılacak intifa senetlerinin yalnız emre veya hamiline yazılı olabileceği açıkça hükme bağlandığından bu senetlerin artık nama yazılı olarak düzenlenmesi imkânı da kaldırılmıştır.

Beşinci olarak, 6102 sayılı TTK m. 584 hükmü ile ilk kez, şirket sözleşmesinde açıkça düzenlenmiş olmak kaydıyla limited şirketlerde de intifa senedi ihraç edilebileceği açıkça hükme bağlanmıştır. Ticaret şirketlerinde birleşme, bölünme ve tür değiştirme işlemlerine ilişkin hü-

kümlerde, intifa senedi sahiplerinin haklarının koruma altına alınmaya çalışıldığı ve ilgili davaların⁵ ayrıca düzenlendiği görülmektedir.

Son olarak, TTK m. 348, m. 502 ve m. 503 hükümlerinin, intifa senetlerinin çıkarılmasının şartları, bu senetlerin kimler lehine çıkarılabileceği ve intifa senetleri sahiplerine tanınabilecek menfaatlerin kapsamı bakımından önemli değişiklikler ve yenilikler içerdiği söylenebilir. Bu değişikliklerin eski kanun döneminde mevcut olan bazı tartışmaların sona erdirdiği söylenebilir de bir kısım değişikliklerin yeni bazı sorunları da beraberinde getirdiği görülmektedir. Tüm bu tespitler ışığında, bu çalışmada Yeni TTK ile intifa senetlerine ilişkin yapılan değişiklik ve yeniliklerin, öğreti ve yargı uygulamasında ortaya çıkan ihtilafları giderip gidermediği, tespit edilebilen yakın tarihli yargı kararları ve mukayeseli hukuktaki yeni gelişmeler dikkate alınmak suretiyle ele alınarak çözüm önerileri sunulmaya çalışılacaktır.

I. GENEL OLARAK İNTİFA SENEDİ VE TÜRLERİ

A. Genel Olarak İntifa Senedi

6762 sayılı eTK'de olduğu gibi, 6102 sayılı TTK'de de intifa senetlerine dair açık bir tanıma yer verilmemiştir. İlgili hükümlerden ve öğretilerde yapılan çeşitli tanımlamalardan hareketle, intifa senetleri "*ortaklık ile hak sahibi arasında kurulan sözleşme ile ihdas edilen intifa hakkını temsilen çıkarılan, pay sahipliğine bağlı yönetim, denetim ve inceleme hakları dışında, kanunda öngörülen malvarlıksal haklara kanuni sınırlar dahilinde katılma imkânı sağlayan, ortaklık payını temsil etmeyen, yalnız emre veya hamiline yazılı olarak düzenlenebilen, kıymet evrak ve dahi menkul kıymet niteliğini haiz senetler*" olarak tanımlanabilir⁶.

⁵ Birleşme, bölünme ve tür değiştirme kararları ve işlemlerine dair ortak hükümler başlığı altında, ortaklık paylarının ve ortaklık haklarının incelenmesi (denkleştirme davası) davası TTK m. 191'de, birleşmenin, bölünmenin ve tür değiştirmenin iptali davası ile eksikliklerin sonuçları TTK m. 192'de, birleşme, bölünme veya tür değiştirme işlemlerine herhangi bir şekilde katılmış bulunanların sorumluluklarına ilişkin dava ise TTK m. 193'de ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Yapısal değişiklikler neticesinde hakları tamamen veya kısmen ihlal edilen intifa senedi sahiplerinin, anılan davaları açıp açamayacağı hususundaki görüşlere ileride beşinci bölümde ayrıntılı olarak yer verilecektir.

⁶ Öğretilerde yapılan çeşitli tanımlamalar için bkz., TEOMAN, Ömer: Anonim Ortaklıkta İntifa Senetle-

İntifa senetleri, şirket sermayesinin bir parçası olarak veya pay sahipliği mevki olarak hiçbir surette payı temsil etmediğinden, bu senetler sahibine yalnızca kanunda öngörülen malvarlıksal haklara katılma imkânı sağlar. İntifa senetleri sahibine, pay sahipliği sıfatından doğan oy hakkı, bilgi alma-inceleme, iptal davası açma, yönetim ve de hazırlık dönemi faizi alma gibi hakları ise bahşetmemektedir⁷. Bu senetlerde temsil edilen hak, senet çıkarılmadan önce de mevcuttur. Bu durumda intifa hakkının bahşetmiş olduğu hakların kullanımını ve hakkın devrini, kıymetli evrak hukuku kurallarına bağlı kılmak ve bu hakka tedavül olanağı sağlamak amacıyla hakkın doğumundan sonra çıkarılan intifa senetleri, mevcut intifa hakkını “bildirdiği” için kanımızca açıklayıcı kıymetli evrak niteliğindedir⁸. Dolayısıyla intifa hakkının senede bağlanmamış olması, bu hakkın ileri sürülmesinde ve hakkın yapısında bir değişikliğe yol açmaz. Zira bu hakkın kıymetli evrak niteliğinde bir senede bağlanması sadece bu hakka tedavül olanağı katmaktadır⁹. Dolayısıyla intifa hakkının senede bağlanmamış olmasının, onun devrine engel olmayaca-

ri, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Kitabevi, 1978, s. 92-93 (anılış: TEOMAN, İntifa Senetleri), TEKİNALP, Ünal (Poroy/Çamoğlu): Ortaklıklar Hukuku II. Vedat Kitapçılık, İstanbul 2019, s. 172-173, N. 1214-1215, (anılış: TEKİNALP, Ortaklıklar Hukuku II) İMREGÜN, Oğuz: “Anonim Ortaklıklarda Kurucu Senetleri”, İÜHFİM, Doğumunun 100. Yılında Atatürk’e Armağan, C. XLV, 1982, s. 480, (anılış: İMREGÜN, Kurucu Senetler), BİRSEL, Sermaye Payını Temsil Etmeyen Senetler”, s. 651.

⁷ Birsal, Sermaye Payını Temsil Etmeyen Senetler, s. 649, İMREGÜN, Kurucu Senetler, s. 478, TEKİNALP, Ünal: 650“Katılma İntifa senetleri (Partizipationsschein)”, Batider, C. VI, S.2, 1971, s. 305. (anılış: Tekinalp, Katılma İntifa Senetleri)

⁸ TEKİNALP, Katılma İntifa Senetleri, s. 310, KENDİGELEN, Abuzer/KIRCA İsmail: Kıymetli Evrak Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019, s. 25’ de yer alan genel olarak “açıklayıcı kıymetli evrak” tanımından uyarlanan. Ayrıca bkz. ÜLGEN, Hüseyin vd., Kıymetli Evrak Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019, s.25-26.

⁹ Bu hususta Tekinalp, intifa senedinin temsil ettiği katılma hakkının senetten önce mevcut olduğunu, bu katılma hakkına ilişkin oluşum sözleşmesinin ortaklık ile intifa hakkını ilk kazanımı arasında gerçekleştirdiğini, bu kapsamda hakkın senede bağlanmasının kurucu değil, bildirici nitelikte olduğunu, dolayısıyla intifa senetlerinin bildirici bir tür kıymetli evrak olduğunu belirtmektedir. TEKİNALP, Ortaklıklar Hukuku II, s. 173, N. 1216. Benzer yönde Yüksek Mahkemede intifa hakkının senede bağlanması ve ortaklar lehinde çıkarılan intifa senetlerine ilişkin olarak; “İntifa hakkının, şirketin kuruluş ana sözleşmesinin veya ana sözleşme değişikliğinin tescili ile kendiliğinden oluştuğunu, senede bağlanması, intifa hakkına sadece tedavül olanağı sağladığını, yoksun intifa hakkının kullanılmasına herhangi bir etkisi olmadığını, intifa senedi, sahibine pay sahipliği sıfatı kazandırmadığını ve anonim şirkette herhangi bir payı temsil etmediğini, bu itibarla İntifa senedi sahibinin, şirkete ortak olup olmaması, intifa senedinden doğan haklara etki etmeyeceğini, pay sahiplerine verilen intifa senetleri, paydan bağımsız haklar taşıdığını” belirtmektedir. Bkz. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin, 08/12/2014 tarih ve 2014/12007 E., 2014/19252 K. sayılı kararı. Erişim: www.yargitay.gov.tr E.T. : 28.04.2020.

ğı, bu gerekçeyle senede bağlanmamış çıplak intifa haklarının da devre konu olabileceği kabul edilmektedir¹⁰.

İntifa senetlerinin temsil ettiği hak intifa hakkıdır ve bu hakkın doğuşu da geçerliliği de senedin düzenlenmesi şartına bağlı değildir¹¹. Burada zikredilen intifa hakkı, Türk Medeni Kanunu'nda (m.794) kişiye bağlı bir irtifak hakkı olarak düzenlenen, sahibine tam bir kullanma ve yararlanma yetkisi veren ve örneğin sınırlı bir aynı hak olarak anonim şirket payları üzerinde kurulan intifa hakkı niteliğinde değildir. İntifa senedine bağlanmış olan intifa hakkı, sahibine daha kısıtlı haklar ve yetkiler tanıdığından, pay sahipliğine bağlı hakları¹² içermezler (TTK m. 503). Ayrıca intifa senetlerinin, malvarlıksal haklardan da ancak kanunda gösterilenleri kanuni sınırlar dahilinde¹³ bahsettiği, bu yönüyle anonim şirket tarafından kurucular, pay sahipleri, alacaklılar veya bunlara benzer sebeple şirketle ilgili olanlar lehine tanınan bu intifa hakkının, öğretide Türk Medeni Kanunu'nda düzenlenen intifa hakkından farklı bir anlam ve içerik taşıdığı kabul edilir¹⁴.

Esas sözleşmede şirketin intifa senedi çıkarabileceğine dair açık bir hüküm bulunması şartıyla intifa senetleri çıkarılmaktadır. Ancak unutmamak gerekir ki; intifa senedinin içerdiği hak, senedin ilk sahibi ile (intifa hakkını ilk edinen ile) şirket arasındaki sözleşmeye dayanır. Bu bakımdan intifa senedi sahibiyle şirket arasındaki ilişki genel olarak kabul gördüğü üzere ortaksal değil sözleşmesel¹⁵ bir ilişkidir. Hak sahibi, şirket

¹⁰ Bkz. TEOMAN, İntifa Senetleri, s. 157. TEKİNALP, Katılma İntifa Senetleri, s. 310.

¹¹ TEKİNALP, Katılma İntifa Senetleri, s. 310.

¹² Paydan kaynaklanan oy, diğer yönetime katılma ve denetleme hakları vb.

¹³ Örneğin hazırlık devresi faizi talep hakkını içermemesi, kâr payı alma hakkına üst sınırlar getirilmiş olması vb. Kâr payı alma hakkına ilişkin olarak getirilen üst sınır, TTK m. 348/1 hükmünde, “dağıtılabilir kârdan 519. maddenin birinci fıkrasında yazılı yedek akçe ile pay sahipleri için yüzde beş kâr payı ayrıldıktan sonra kalanın en çok onda biri intifa senetleri bağlamında kuruculara ödenir”, şeklinde düzenlenmiştir.

¹⁴ TEOMAN, İntifa Senetleri, s. 1 ve s. 58, KENDİGELEN, Abuzer: Anonim Ortaklık Payı Üzerinde İntifa Hakkı, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Bölümü Doktora Tezi, İstanbul, 1994, s. 65 vd. (anılış; KENDİGELEN, İntifa Hakkı), TEKİNALP, Ortaklıklar Hukuku II, s. 172, N. 1215.

¹⁵ Oluşum sözleşmesi hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. TEKİNALP, Ortaklıklar Hukuku II, s. 173, N. 1216.

karşısında üçüncü kişi konumunda olup, belirli şartların gerçekleşmesi halinde alacaklı haklarına sahip olur ve bu kapsamda ancak haklarının yerine getirilmesini talep edebilir¹⁶.

İntifa senetleri türlerine göre çeşitli gereksinmelerinin giderilmesi maksadı ile çıkartılır. Kurucu (intifa) senetlerinin, kurucuların ortaklığı kurdukları sırada gösterdikleri önemli hizmetlere karşılık olarak veya sermaye olarak koydukları aynın ya da hakkın gerçek değerinin ortaklığın kuruluşu aşamasında tam olarak ölçülememesi veya yüksek enflasyon vb. sebeplerle değerinin erimesine karşın bir önlem olarak verildiği, uygulamada da intifa senetlerinin en yaygın türü olduğu kabul edilir.

Adi intifa senetleri ise bedelleri kanuna uygun olarak yok edilen payların sahipleri, ortaklık alacaklıları veya bunlara benzer sebeplerle ortaklıkla ilişkili olanlar lehine çıkartılabilir. Ortaklıkta âtil (kullanılmayan) tutulan sermayenin sahiplerine iade olunup ilgili payların itfa edilmesi hali dışında, sermayenin zarar nedeniyle eksildiği hallerde, şirketin

¹⁶ İMREGÜN, Kurucu Senetleri, s. 478., Tekinalp, Katılma İntifa senetleri, s. 310, Benzer görüşte bkz. KENDİGELEN Abuzer, Kurucu İntifa Senetleri - Ödenmesi Gereken Kâr Payının Hesaplanması, Hukukî Mütalâalar, Cilt II: Ortaklıklar Hukuku, 3. Bası, İstanbul, Arkan, 2006, s. 335. (anılış; KENDİGELEN, Kurucu İntifa Senetleri), Kurucu senetlerden doğan hakların ileri sürülmesine ilişkin olarak Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin yakın tarihli bir kararına konu davada, mahkemece, davacının kurucu intifa senedi sahibi olduğunu ve ilgili şirketin hisselerinin tamamının devralındığı, bu suretle davacının ortaklık hakkının kalmadığı, dolayısıyla davalı bankaya kanunla devredilen ...bank...A.Ş.'nin kurucu intifa senedinden doğan davacının ortaklık hakkının, devir ile sona erdiğinden sebeple aktif husumet ehliyeti bulunmadığı gerekçesiyle, davacının kurucu senetlerden doğan kâr payı alacağı istemli davasının reddine karar vermiştir. Kararın temyizi üzerine Yargıtay; "Kurucu intifa senetlerinin 6102 sayılı TTK'nın 502-503 (6762 sayılı TTK'nın 402-403) maddelerinde düzenlenmiş olan intifa senetlerinin özel bir türünü oluşturduğunu, intifa senetleri sahibine sadece malvarlıksal haklar sağlayan, pay senetlerinin aksine şirkette herhangi bir payı temsil etmeyen, pay sahipliği hakkı sağlamayan senetlerden olduğunu, bu bakımdan senet sahibine malvarlığı, yönetim, denetleme ve bilgi hakları vermediğini, fakat, kârı veya tasfiye bakiyesine katılma hakkı sağladığını, kurucu intifa senedi sahipleri ile anonim ortaklık arasındaki ilişki ortaklık değil, sözleşmesel nitelikte bir ilişki olduğunu, diğer bir deyişle, anonim ortaklıkta kurucu intifa senedi sahipliği ile pay sahipliği sıfatları tamamen farklı iki kurum olduğunu, dolayısıyla sözleşmesel bir ilişkinin, kural olarak taraflardan birinin, tek yanlı beyanı ile ortadan kaldırılması mümkün olmadığı için, kurucu intifa senedi sahiplerinin onayı olmaksızın anonim ortaklığın ortaklık işlemi ile kurucu intifa senetlerini ortadan kaldırması, itfa etmesi veya sınırlaması mümkün olmadığını, kurucu intifa senedi sahipleri tamamıyla anonim ortaklığın dışında, anonim ortaklığa göre üçüncü kişi konumunda bulunduğunu, ... şirketin devrinin 3. kişi konumunda olan davacının kurucu intifa senetlerinden doğan kâr payı alacağını istemesine engel teşkil etmeyeceğini ve bu itibarla, mahkemece somut uyuşmazlık yönünden davacının aktif husumet ehliyetinin bulunduğu kabul edilmesi gerektiğine" hükmederek, davanın reddine dair verilen kararı bozmuştur. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 15/06/2016 tarih ve 2015/14641 E. 2016/6636 K. Sayılı kararı; Benzer yönde bkz. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 10/06/2014 tarih ve 2013/4040 E., 2014/11049 K sayılı kararı, Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 31.05.2001 tarih ve E. 2001/3163, K. 2001/4878 sayılı kararı. Erişim: www.yargitay.gov.tr E.T: 30.04.2020.

sermaye azaltımı yoluna gitmesi nedeniyle bir bedel ödenmeden yok edilen payların sahiplerine, oluşan mağduriyetlerini kısmen gidermek amacıyla pay sahiplerine intifa senetleri verilir¹⁷. Pay sahipleri dışında kalanlar bakımından ise şirkete yararı olduğu düşünülen kimseler örneğin çalışanlar ve yöneticiler lehine bu yararları hizmetlerinin karşılığı olarak veya bu kişileri hizmetlerinde teşvik amacıyla intifa senedi çıkartılabilir. Ortaklık borçlarının ödenmesi amacıyla da alacaklılar lehine çıkartılabilir. Lakin Türk Hukuku uygulamasında adi intifa senedi ihracının yaygın olmadığı görülmektedir.

Katılma intifa senetleri ise esasında şirkete yeni ortak almaksızın, sahibine oy hakkı tanımaksızın, şirkete finansal kaynak sağlama amacını taşır. Bu tür intifa senetleri şirket açısından nakit ya da başka bir finansal varlık verme yükümlülüğü doğurup doğurmadığına göre finansal borç veya öz kaynağa dayalı finansal araç olarak değerlendirilir¹⁸. Ancak anonim şirketlerin menkul kıymetlerinin karşılaştırılması bakımından katılma intifa senetleri, örneğin tahvil ihracına nazaran sermaye piyasalarında yaygın bir uygulama alanı bulamamıştır.

Türk Hukukunda ilk kez 4 Ekim 1926 da yürürlüğe giren Ticaret Kanunu'nda m. 298'de kurucu intifa senetleri, m. 418'de bedeli itfa olunan hisse senediyle değiştirilecek intifa senetleri düzenlenmiştir. 6762 sayılı eTK m. 402 ve 403'te hisse senetleri üst başlığı altında genel olarak intifa senetleri ve m. 298'de ise kurucu (intifa) senetleri düzenlenmiştir. 6102 sayılı TTK'de ise genel olarak intifa senetleri menkul kıymetler üst başlığı altında m. 502 ve 503'te kurucu (intifa) senetleri ise "*Kurucu Menfaatleri*" üst başlığı altında m. 348'de düzenlenmiştir. TTK m. 502 hükmünün intifa senetleri bakımından; bu senetlerin çıkarılması şartları, kimler lehine çıkarılabileceği, intifa senedi sahibine tanınabilecek menfaatlerin kapsamı ve oranı bakımından (m. 502/1 son cümlede kurucular için öngörülen kar payına dönük sınırlamalara dair m. 348'e yapılan açık atıfla) getirilen sınırlamalar, intifa senedi sahiplerinin kuru-

¹⁷ TEKİNALP, Ortaklıklar Hukuku II, s. 184-185, N. 1238-1239-1240.

¹⁸ TEKİNALP, Katılma İntifa Senetleri, s. 298, ÜNAL, Oğuz Kürşat: "Katılma İntifa Senetleri", Batider C. XIX, S. 31, s. 84-85.

lunun kaldırılması ve kurucu intifa senetlerinin ilk esas sözleşmede yer alması zorunluluğuna yer verilmemiş olması başta olmak üzere önemli değişiklikler ve yenilikler içerdiği görülmektedir. Bu hususta, TTK'de, eTK'ye benzer şekilde kurucu (intifa) senetlerini anonim şirketlerin kuruluşuna dair hükümlerin düzenlendiği kısımda “*Kurucu Menfaatleri*” üst başlığı altında m. 348'de (eTK m. 298), bunlar dışında kalan intifa senetlerini ise m. 502-503 (eTK m. 402-403) hükümlerinde ayrıca düzenlemek suretiyle, eTK olduğu şekliyle yapılan ayrımı muhafaza etmiş, intifa senetlerini tek başlık altında toplamayı tercih etmemiştir¹⁹. Ancak TTK m. 348/2'de açıkça kurucu intifa senetleri terimi kullanıldığından ve m. 502(2) de yine kurucular için çıkarılanlarda dahil olmak üzere, intifa senetleri emre ve (veya) hamiline yazılı olabilir demek suretiyle, kurucu (intifa) senetlerinin hukuki nitelikleri itibarıyla madde genel olarak düzenlenmiş olan intifa senedinin özel bir türünü (tipini) oluşturduğu da söylenebilir.

B. İntifa Senedi Türleri

Başta tüm intifa senetlerine ilişkin temel prensipleri genel olarak düzenleyen m. 502 hükmü olmak üzere, TTK'de intifa senetlerine ilişkin yapılan düzenlemelerde, bu senetlerin türlerine dair bir ayırım ve sınıflandırma yapılmış değildir²⁰. Ancak m. 503'de düzenlenmiş bulunan intifa senedi sahiplerine tanınabilecek haklar bakımından, net kâra katılma, tasfiye sonucunda kalan tutara katılma ve yeni çıkarılacak payları alma hakkı tanıyan intifa senetlerinden, kurucu (intifa) senetleri için m. 348/1'de ve genel olarak ortaklık intifa senetlerine ilişkin olarak m. 502'de yer alan lehine intifa senedi çıkarılabilecek kişiler bakımından, kurucular, bedeli yok edilen pay sahipleri, alacaklılar ve şirketle ilgili olan diğer kişiler lehine çıkarılabilecek intifa senetlerinden söz edilebi-

¹⁹ Bu hususta eleştirilerini dile getiren Kendigelen, “6102 sayılı TTK ile eTK'nın sisteminin aynen takip edilerek, kurucular için öngörülen intifa senetlerini anonim şirketin kuruluşuna ilişkin hükümler arasında (m.348) yer verilmesinin isabetli olmadığını belirterek tüm intifa senetlerinin tek bir başlık altında m. 502- 503' de toplanması gerektiğine” dikkati çekmektedir. KENDİGELEN, İntifa Senetleri, s. 58. Benzer yöndeki görüşler için, Bkz. SAPMAZ, Deniz: Anonim Ortaklık Kurucu İntifa Senetlerinde Kâr Payı Hakkı, İstanbul Üniversitesi SBE., Yüksek lisans Tezi, 2009, s. 5, BİRSEL, Sermaye Payını Temsil Etmeyen Senetler, s. 654 (dnp. 15).

²⁰ Ünal, Katılma İntifa Senetleri, s. 84-85.

lır. İlaveten intifa senetleri bir bedel karşılığı çıkarılıp çıkarılmamalarına göre de bedelli (nakit veya ayın karşılığı) veya bedelsiz intifa senetleri (kurucu intifa senetleri gibi) olarak adlandırılabilir²¹. Aşağıda düzenlendikleri mevzuat hükümleri bakımından yapılan ayırım esas alınarak TTK'de düzenlenmiş bulunan kurucu ve adi (olağan) intifa senetleri ile sermaye piyasası mevzuatında düzenlenmiş bulunan katılma intifa senetleri hakkında bilgi verilecektir.

B.1. Kurucu İntifa Senetleri

Kurucu intifa senetleri²², kurucuların ortaklığı kurdukları sırada gösterdikleri önemli hizmetlere karşılık olarak kuruluşta emeği geçen kurucular lehine çıkartılır. Bu menfaatler kuruculara, sırf payları taahhüt etmeleri nedeniyle ya da kuruluşta yaptıkları masrafları geri vermek

²¹ Ünal, a.g.e., s. 85.

²² Bazı yazarlarca "müessis hisseleri", "kurucu hisse senetleri", "kurucu payları" olarak tanımlansa da, öğretide Oğuzman, "müessis hisseleri" kavramını kullanmakla birlikte, bunların müessislere şirket kârından hisse temin eden kıymetli evraklar olduğunu, bu yönüyle pay senedi, alacak hakkı, pay sahipliği senedi vb. görüşlerin anılan senetlerinin hukuki niteliğini açıklamak için yeterli olmayacağını belirtmektedir, OĞUZMAN, Kemal: "Müessis Hisselerinin Mahiyeti", İstanbul Barosu Dergisi, C. XXIV, S. 12, 1950, s. 717 ve 722-724, Bartu ise, söz konusu senetleri "Müessis Hisse Senedi" olarak adlandırmakta ve nama yazılı hisse senedi olarak değerlendirdiğini ortaya koymaktadır, BARTU, Nihat: "Anonim Şirketlerde Müessis Hisse Senetleri", İstanbul Barosu Mecmuası, C. XVIII, S. 11, 1944, s. 644-645, Ayrıca bkz. PAKER, Turhan: "Anonim Şirketlerde Kurucu Hisseleri ve Kurucu Hisse Sahiplerinin Şirkete Karşı Korunması", İzmir Barosu Dergisi, S. 28, 1967, s. 12-13. İmreğün haklı olarak bunların herhangi bir payı temsil etmediğinden ve kavram kargaşasına yol açabileceğinden bahisle, hisse veya pay olarak adlandırılmasının doğru olmadığını, bu sebeple kurucular lehine tanınan bu "kurucu çıkarları", bu hakları temsilen kıymetli evrak çıkarılmış ise bunları da "kurucu senetleri" olarak tanımlamaktadır. Bkz. İMREĞÜN, Kurucu Senetler, s.480-481. Nitekim 6102 sayılı TTK hem bu kavram kargaşasını gidermek hem de kurucu intifa senetlerinden doğan hakların ileri sürülebilmesi bakımından ortak olmanın şart olmadığını açıkça ortaya konması gayesiyle olsa gerek m. 348 (2)'de açıkça "kurucu intifa senedi" ifadesinin kullanılmıştır. Ayrıntılı bilgi ve karşılaştırma için bkz. SAPMAZ, s. 11-12. Kanımızca, herhangi bir payı temsil etmeyen ve malvarlıksal haklar dışında paya bağlı diğer hakları bahşetmeyen bu senetlerin, sırf kurucular, bir başka deyişle ortaklar lehine çıkarılıyor olması, başlı başına "kurucu hisse senedi" veya "kurucu pay senedi" olarak adlandırılmaları için yeterli bir gerekçe teşkil etmez. Aksine, bu senetlerin temsil etmiş olduğu haklara, pay senetleri ve bunlara bağlı hakları bahşeder nitelikte Kanunda öngörülmemiş anlamlar yüklenmesine sebebiyet verebilir. Bu senetler de bir tür intifa senedir ve sahibi lehine tanınan haklar da kanunda açıkça gösterilen malvarlıksal haklardan ibarettir. Dolayısıyla intifa senedi sahipliği ile pay sahipliği sıfatlarının tamamen farklı iki kurum olduğu söylenebilir. Ayrıca bu senetlerin mevcudiyetleri paya bağlı olmadığından bir diğer deyişle pay sahibi olmayan kişilere de devri mümkün olduğundan (TTK m. 502/2 uyarınca, kurucular içinde çıkarılanlar dahil olmak üzere, intifa senetlerinin emre ve hamile yazılı olabileceği, dolayısıyla devirleri de bu niteliklerine göre yapılacağından), anılan senetlerin TTK m. 348/1 son cümlede ve 348/2' de belirtilen yeni tanımı da dikkate alınarak "kurucu intifa senedi" olarak tanımlanmasının yerinde olduğu kanaatindeyiz.

amacıyla değil aynı zamanda ortaklığın kuruluşu ile ilgili gösterdikleri emek ve gayretin karşılığı olarak verilir²³. TTK’de kurucu menfaatleri kapsamında TTK m. 348 ile düzenlenmiş bulunan ve ortaklık kârına belirli bir oranda katılma hakkı veren kurucu intifa senetlerinin, anonim şirketler bakımından uygulama da en çok ihraç edilen intifa senedi türü haline geldiği görülmektedir²⁴.

B.2. İntifa Hisse Senetleri

İtibari değerden yoksun oldukları için esas sermaye içinde yer almayan bu tip senetler “*intifa hisse senedi*” olarak anılmaktadır. Geleneksel anlamdaki intifa senetlerinden farklı olarak sahibine pay sahipliğine özgü oy hakkı tanır²⁵. Türk hukukunda oy kullanma hakkı da içeren “intifa hisse senetlerinin” ihdas edilebilmesinin mümkün olup olmadığı tartışmalıdır. Birselle bu hususta, sermaye azaltımı hali müstesna olmak üzere, bedelli itfa olunan payların sahiplerinin intifa senedi almalarına kaideten imkan olmadığını, bu halde sahibi lehine oy hakkı bahşeden ve itibari değeri olmayan “intifa hisse senedi” verilmesi gerektiğini, bu itibarla da bedelli itfa olunan payların sahipleri lehine ihdas edilen senetlerin diğer intifa senetlerinden ayırarak “*intifa hisse senedi*” olarak adlandırılması gerektiğini ifade etmektedir²⁶.

Tekinalp, pay sahipliği sağlayan intifa pay senedinin, sermayenin amortismanı ile pay sahibine pay bedelinin iade edilmesine rağmen, anonim ortaklıkta pay sahibi kalması halinde verildiğinin ve bu intifa pay senedi sahibinin, yönetim hakkı da dahil pay sahipliği haklarını kullanmasını sağladığını, modern anonim ortaklık hukukunda bu anlamda sermayenin amortismanın mümkün olmadığını, dolayısıyla ticaret hu-

²³ Bkz. DOMANIÇ, Hayri: Türk Ticaret Kanunu Şerhi, İstanbul 1988, s.1069, Ayrıca bkz. SAPMAZ, s. 13-14.

²⁴ Bkz. İMREGÜN, s.477; KENDİGELEN, Abuzer: Kurucu İntifa Senetlerinin İtfası, Prof. Dr. Hüseyin Hatemi’ye Armağan, I. Cilt, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2009, s. 1064. (anılış; KENDİGELEN, İtfa).

²⁵ Tüm yönetim haklarının değil yalnız kafa sayısına göre oy hakkı tanıdığı, kurucu intifa senetlerden farklı olarak, kuruştan sonra sermaye azaltımı sonucunda ortaya çıktığı yönünde ayrıntılı bilgi için bkz. PULAŞLI, Şerh, s. 1718-1719.

²⁶ bkz. BİRSEL, Sermaye Payını Temsil Etmeyen Senetler, s. 652 ve 655 vd.

kukumuzda intifa hisse senedinin mevcut olmadığını ileri sürmektedir. Anonim ortaklık sermayenin bir kısmına ihtiyaç duymuyorsa ancak TTK m. 473 ile 475 hükümleri uyarınca sermayenin indirilip azaltılan tutarın pay sahiplerine iadesinin söz konusu olabileceğini belirtmektedir²⁷.

Kanımızca, sermayenin azaltılmasına ilişkin olarak sermayenin iadesi amaçlı bir azaltma (kurucu azaltma) söz konusu ise yani şirkette kullanılmayan ve sermaye azaltılması suretiyle açığa çıkan sermaye miktarının pay sahiplerine iadesi ve bu surette payların itfa edilmesi söz konusu ise bu halde payı itfa edilen pay sahiplerine bu işleme karşılığı sermayenin iadesi yoluyla sağlandığından, intifa senedi düzenlenmesi de gerekli değildir.

B.3. Adi İntifa Senetleri

Adi intifa senetleri (olağan intifa senetleri) esasen intifa senetlerinin ana görünüş biçimidir. Genel kurul bedeli kanuna uygun olarak yok edilen payların sahipleri, alacaklıları veya bunlara benzer bir sebeple şirketle ilgili olanlar lehine bu tür intifa senetleri çıkarılmasına karar verebilir²⁸. Adi intifa senetlerinin şirketin çeşitli gereksinimleri karşılık amacıyla çıkarılırlar. Örneğin mali durumu bozulan şirket sermaye azaltımı yoluna gitmek zorunda kalmış ise azaltma sonucunda payları yok edilen eski pay sahiplerinin hak kaybı yaşamasına engel olmak amacıyla²⁹ veya ortaklığın şirkete düşük faiz ile kredi veren ve bu yolla şirkete katkıda bulunan alacaklıları veya şirkete önemli hizmetleri ve faydaları dokunan yöneticileri yahut çalışanları lehine çıkartılabilir.

B.4. Katılma İntifa Senetleri

Katılma intifa senetleri (KİS) nakit karşılığında çıkartılan, esasında şirkete yeni ortak almaksızın ve oy dengesini bozmaksızın şirkete finan-

²⁷ TEKİNALP, Ortaklıklar Hukuku II., s. 178, N. 1229-12230.

²⁸ PULAŞLI, Şerh, s. 1724, TEKİNALP, Ortaklıklar Hukuku II., s. 184-185, N.1237 vd.

²⁹ Bkz. TEKİNALP, Ortaklıklar Hukuku II., s. 184-185, N. 1238-1239-1240.

sal kaynak sağlama amacını taşıyan intifa senetleridir³⁰. Sermaye Piyasası Kurulu'nun 22/06/2013 tarih ve 28685 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış bulunan VII-128.1 sayılı "Pay Tebliği" içinde düzenlenmiştir. Katılma intifa senedi Pay Tebliği m. 4/k'de "*Ortaklıklar tarafından nakit karşılığı satılmak üzere ihraç edilen, net kârdan pay alma, tasfiye sonucunda kalan tutara katılma veya halka açık olmayan ortaklık tarafından yeni çıkarılacak payları alma hakkı tanıyan pay benzeri menkul kıymetler*" olarak tanımlanmıştır. Tanımdan da anlaşılacağı üzere katılma intifa senetlerinin diğer intifa senetlerinden farklı olarak yalnız nakit karşılığı çıkarılmasına müsaade edilmiştir. Katılma intifa senedi sahiplerine diğer intifa senedi sahiplerine tanınan haklara eşdeğer şekilde net kârdan pay alma, tasfiye sonucunda kalan tutara katılma veya halka açık olmayan ortaklık tarafından yeni çıkarılacak payları alma hakkı tanınmaktadır³¹. Halka açık ortaklıklar tarafından ihraç edilecek KİS'lere ortaklık tarafından sermaye artırımı yoluyla çıkarılacak yeni payları alma hakkı konusunda hak tanınmazken, halka açık olmayan ortaklıklarda, halka arz etmek suretiyle ihraç ettikleri KİS'leri elinde bulunduran yatırımcılara, esas sözleşmede konuya ilişkin hüküm bulunması şartıyla ortaklık tarafından sermaye artırımı yoluyla çıkarılacak yeni payları alma hakkı tanınmaktadır³². Tebliğde katılma intifa senetlerinin menkul kıymet özelliği taşıdığı da açıkça ifade edilmektedir. Anonim ortaklıkların KİS ihraç

³⁰ TEKİNALP, Ünal: "Katılma İntifa Senetleri (Partizipationsschein)", Batider, C. VI, S. 2, 1971, s. 298 (anılış; TEKİNALP: Katılma İntifa Senetleri).

³¹ Katılma intifa senetleri kimi yönleriyle oydan yoksun hisse senetlerine benzemekle birlikte, oydan yoksun hisse senetlerinin bir pay türü oluşuna karşılık, katılma intifa senetleri hisse senetlerinin aksine ortaklıkta herhangi bir payı temsil etmeyen ve bu sebeple de ortaklık hakları vermeyen kıymetli evrak niteliğine haiz intifa senetleridir. YASAMAN, Hamdi: Sermaye Piyasasının Hukuki Yönü, 1984, C.1, Sa.1, s.205.

³² Pay Tebliği'nde yalnız anonim ortaklıkların çıkaracakları katılma intifa senetleri düzenlenmiştir. Konuya eleştirel bir bakış açısı getiren YANLI, intifa senetlerinin sadece "katılma senetleri"nden ibaret olmadığı ve anonim ve limited şirketlerin nakit, ayın ya da hizmet karşılığı olarak, kurucu intifa senetleri (TTK m. 348) veya bedel kanuna uygun olarak yok edilen payların sahipleri, alacaklılar veya bunlara benzer bir sebeple şirketle ilgili olanlar lehine başka tür intifa senetler de çıkarabileceğinden, Kanun'un 3. maddesindeki tanımda "pay benzer menkul kıymetler" sadece katılma intifa senetleri ile sınırlandırılmamış ve bu ifade her türlü intifa senedinin içerek şekilde kullanılmış olduğundan bahisle, Sermaye Piyasası Kanunu'nda aksine açık bir düzenleme yapılmadığı sürece, limited şirketin intifa senetleri çıkarması halinde, bu senetlerin bir sermaye piyasası aracı olarak, sermaye piyasası düzenlemelerine tabi olacağını ve bu senetlerin niteliği ve satış şartları hakkında bilgiler içeren bir "ihraç belgesi"nin Sermaye Piyasası Kurulu'na onaylatılması gerektiği ifade etmektedir. Bkz. YANLI, Veliye: Sermaye Piyasası Aracı ve Yatırım Sözleşmesi Kavramları, Batider, C. XXXII, S. 3, 2016, s. 16.

edebilmeleri için esas sözleşmede KİS ihracına imkân veren bir hüküm bulunması ve KİS ihracı için ortaklık genel kurulu tarafından karar alınması zorunludur. Alınacak genel kurul kararında asgari olarak ihraç edilecek KİS'lerin nominal değerine, KİS'lerin ihracının halka arz edilerek ya da edilmeksizin gerçekleştirileceğine ve KİS'lere hangi hakların tanınacağına yer verilmesi zorunludur (Pay Tebliği m. 36). KİS'ler, net kardan pay alma, tasfiye sonucunda kalan tutara katılma veya halka açık olmayan ortaklıklar tarafından çıkarılacak yeni payları alma haklarından birini ya da birden fazlasını içerecek şekilde ihraç edilebilir. Hatta KİS'ler, esas sözleşmede hüküm bulunmak koşuluyla süresiz veya nominal değerinin üzerinde çıkarılabilir. Tebliğ'in m. 37 hükmüne göre KİS sahiplerine kâr payında veya tasfiye bakiyesinde hak tanınması için esas sözleşmede konuya ilişkin hüküm bulunması ve kar payı ile tasfiye bakiyesinde tanınan haklara ilişkin oranın gösterilmesi zorunludur. Ayrıca KİS sahiplerine verilen kar payları nakden dağıtılır. KİS sahiplerine tanınan kâr payı dağıtılmadıkça TTK m. 519/1 hükmü hariç, başka yedek akçe ayrılmasına, ertesi yıla kar aktarılmasına ve intifa senedi sahiplerine, yönetim kurulu üyelerine ve ortaklık çalışanlarına kardan pay dağıtılmasına karar verilemez.

Pay Tebliği m. 39 hükmü, KİS sahiplerine kurucu ve adi intifa senedi sahiplerin tanınmamış bazı hakları bahşetmektedir³³. Bu kapsamda KİS sahiplerinin, ortaklıkta oy hakkına sahip diğer ortaklar gibi TTK m. 437 hükümleri çerçevesinde bilgi alma ve inceleme hakları vardır (Pay Tebliği m. 39/1). Ortaklığın esas sözleşmesinde öngörülmesi kaydıyla, KİS sahipleri özel bir kurul oluşturabilirler. Ayrıca KİS sahiplerinin haklarına ilişkin olarak alınan genel kurul kararları, toplantı tarihinden itibaren en geç bir ay içinde bu özel kurulca onanmadıkça hüküm de ifade etmemektedir (Pay Tebliği m. 39/2). İlaveten hakları zarar gören KİS sahiplerine, ortaklık yönetim kurulu üyeleri hakkında TTK hükümleri çerçevesinde sorumluluk davası açabilme imkânı da tanınmıştır (Pay Tebliği m. 39/3).

³³ ÜNAL, Katılma İntifa Senetleri, s. 84.

II. 6102 SAYILI TTK KAPSAMINDA, KURUCU VE ADI İNTİFA SENETLERİNİN ÇIKARILMASI, BU SENETLERİN LEHDARI VE SENET SAHİBİNE TANINAN HAKLAR

A. Çıkarılma ve Şartları

A.1.Esas Sözleşmede Düzenlenmiş Olması

Genel kurulun adi intifa senetlerinin çıkarılmasına dair yetkisini kullanabilmesinin ön şartı, TTK m. 502’de açıkça zikredildiği üzere esas sözleşmede şirketin intifa senedi çıkarabileceğine dair bir hüküm bulunmasıdır. Şirketin kuruluşunda (ilk) esas sözleşmede veya sonradan yapılan bir esas sözleşme değişikliğiyle şirketin (adi) intifa senedi çıkarılabileceği açıkça düzenlenmiş olmalıdır³⁴. Esas sözleşme değişikliği yoluyla intifa senedi çıkarılabileceği öngörülmekte ise TTK m. 421(1) kapsamında, şirket sermayesinin en az yarısının temsil edildiği genel kurulda, toplantıda mevcut bulunan oyların çoğunluğu ile karar alınması gerekir. İntifa senetlerinin sahiplerine sağladığı hakların kapsamının da esas sözleşmede gösterilmesinin zorunlu olup olmadığı hususunda eTK m. 300/2’de kuruculara sağlanan hususi menfaatlerin mahiyet ve değerlerinin tescil ve ilanı öngörülmekle birlikte, TTK’de bu hususta benzeri bir hükme yer verilmemiştir. Yalnız m. 503’te intifa senedi sahipleri yararına tanınabilecek menfaatler sınırlı olarak sayılmış ancak bu hakların kapsamının da esas sözleşmede gösterilmesi zorunluluğundan maddede bahsedilmemiştir³⁵.

Kurucu intifa senetleri bakımından, kurucu intifa hakkı tesis edilebilmesi için ilk esas sözleşmede açık bir düzenleme bulunma zorunluluğunu getiren eTK m. 402/f.2 hükmüne, 6102 sayılı TTK m. 502/1’de yer verilmemiştir. Konuyla ilgili olarak eTK döneminde öğretide farklı

³⁴ TEOMAN, İntifa Senetleri, s. 134.

³⁵ TEKİNALP, TTK m. 502/1 hükmü uyarınca GK kararına dayanak esas sözleşme hükmünde, ihraç hükmü yanında, senetlerin sayısı, kimlere kaç tane verileceği ve senetlerin hangi hakları sağladığı, katılma hakları oranı ve nasıl hesaplanacağı hususlarının da açıkça belirlenmesi gerektiğini, intifa senetlerinin vereceği haklar ve içerik ile kapsamı belirlenmemiş bir esas sözleşme hükmünün yeterliliğinden de söz edilemeyeceği görüşünü ileri sürmektedir. TEKİNALP, Ortaklıklar Hukuku II., s. 183, N. 1236.

görüşler ileri sürülmüştür. Bir görüşe göre m. 402/f.2 ile getirilen açık yasak nedeniyle, sonradan esas sözleşmenin değiştirilmesi yoluyla kurucu intifa senedi çıkartılması mümkün değildir³⁶. Diğer bir görüşe göre, m. 402/f.2'nin kesin bir yasak getirmediği, tüm pay sahiplerinin oybirliği ile yapılacak olan esas sözleşme değişikliği neticesinde, kuruluştan sonra da kurucu intifa senedi çıkarılabilmesi mümkündür³⁷. 6102 sayılı TTK m. 502/1'de eTK m. 402/f.2 hükmüne benzer bir düzenlemeye yer verilmediğinden, esas sözleşmede bu yönde bir hüküm bulunmasa dahi, bir esas sözleşme değişikliği yapılmak suretiyle, kurucu intifa senetlerinin çıkarılmasının mümkün olduğu söylenebilir. Kanunda bu yönde yapılan değişikliğin, eTK döneminde yaşanan tartışmaları sona erdirmeyi amaçladığı yorumu yapılabilir. Tespitlerimiz bu yönde olmakla birlikte, kuruculara şirket kârından sağlanacak menfaatlerin esas sözleşme içeriğinde yer almasını öngören TTK m. 339/2.f hükmünden yola çıkarak, kuruculara ortaklık kârına katılma hakkı tanınmak isteniyorsa, buna dair hükmün ilk esas sözleşmede gösterilmesinin zorunlu olduğu yönündeki görüşlere halen itibar edilmesi gerektiği kanaatindeyiz³⁸. Nitekim Yargıtay 11. Hukuk Dairesi yeni TTK dönemine ait bir kararında, “Kurucu intifa senetlerinin yalnızca kuruluş esas sözleşmesinde öngörülmesi halinde geçerlilik kazanacağını, sonradan ana sözleşme değişikliğine gidilerek ‘kurucu intifa senedi’ tesis edilmesi mümkün olmadığını” açıkça belirtmektedir³⁹. Karara konu olayda, kurucu intifa senetlerine binaen kâr payı isteminin değerlendirildiği görülmekle birlikte, kararda Yargıtay’ın kurucu intifa senetlerinin ilk esas sözleşmede öngörülmesi zorunluluğunun yalnız kuruculara tanınacak kârdan yararlanma hakkı ile sınırlı olduğuna dair

³⁶ Bkz. GÜRBÜZ USLUEL, A.E.: Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Kâr Payı Alma Hakkı, Ankara 2016. s. 126. (anılış: GÜRBÜZ USLUEL, Kâr Payı), KENDİGELEN Abuzer: Ana sözleşme Değişikliği, Hukuki Mütalâalar, Cilt VI: 2004, İstanbul, Anıkan, 2006, s.243.

³⁷ Görüşler için bkz. HAZIROĞLU, Elif C.: Türk Ticaret Kanunu Açısından Kurucu Menfaatleri, Doktora Tezi, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, Ankara, 2017, s. 74 vd. (anılış: HAZIROĞLU, Kurucu Menfaatleri)

³⁸ AKDAG GÜNEY, Necla: Anonim Şirketlerde Kuruluş, İstanbul 2014, s. 166, Haziroğlu, kurucu menfaatlerinin, kurucuların kuruluştaki sarf ettikleri emeğin karşılığı olarak öngörülmesinin menfaatlerin ilk esas sözleşme ile tanınmasını gerektirdiğini, dolayısıyla, kurucu menfaatlerinin doğası gereği mevcut olan ilk esas sözleşmeyle tanınma zorunluluğunun, Kanun metninde ayrıca zikredilmesine gerek görülmediği biçiminde değerlendirilmesi gerektiğini belirtmektedir. HAZIROĞLU, Kurucu Menfaatleri, s. 76.

³⁹ Bkz. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin, T. 08.12.2014, E. 2014/2007, K. 2014/19252, sayılı kararı. Erişim: www.yargitay.gov.tr, E.T: 30.04.2020.

bir ibareye de yer verilmediği görülmektedir. Öğretide, sorunun çözümü bakımından, bu zorunluluğun halen var olduğu görüşünün, yalnız kuruculara tanınacak kârdan yararlanma hakkı için ileri sürülebilir nitelikte olduğu, kuruculara tanınacak diğer malvarlıksal haklar bakımından artık ilk sözleşmede hüküm bulunmasa da yapılacak bir esas sözleşme değişikliği ile kurucular lehine de intifa senedi çıkartılmasının mümkün olduğu ileri sürülmektedir⁴⁰.

Kurucu intifa senetlerinin sahiplerine sağladığı hakların kapsamının da esas sözleşmede gösterilmesinin zorunlu olup olmaması bakımından, TTK’de bu hakların içerik ve değerlerinin esas sözleşmede gösterilmesi zorunluluğuna dair açık bir düzenlemeye yer verilmediği görülmektedir. Bu nedenle esas sözleşmede kurucular lehine intifa senedinin çıkartılabileceğinin ve bu senetlerin sayısının öngörülmesi olmasının, kanunî gereklilikler açısından yeterli olduğu yorumu yapılabilir. Ancak, kanımızca eTK döneminde ileri sürülen ve esas sözleşmede, intifa senetlerinin sayısı yanında sağladığı hakların kapsamının da ayrıntılı olarak gösterilmesinin gerekli olduğuna dair görüşlerin halen makbul olduğunu belirtmek isteriz⁴¹. Zira bu surette hem hakkın kapsamı açıkça belirlendiğinden kurucu menfaatleri zarar görmemiş hem de kurucu menfaatlerinin kötüye kullanımının önüne geçilmiş olunacaktır. Dolayısıyla da ortakların menfaatleri ile geniş anlamda şirketin menfaati üst düzeyde gözetilmiş olacaktır. Bu gerekçelerle, intifa senetlerine ilişkin ana sözleşme düzenlemelerinde yalnız “Kurucular lehine sermaye payları oranında ... adet kurucu intifa sendi çıkarılır veya genel kurul kararı ile çıkarabilir” şeklindeki hükümlerin yeterli kabul edilmemesi gerektiğini, en azından “Kurucu intifa senetleri sahiplerine net kâra veya tasfiye sonucu kalan tutara iştirak hakkı tanınır veya bu haklardan hangisi veya hangile-

⁴⁰ KENDİGELEN, İntifa senetleri, s.68-69. TTK m. 339/2.f.hükmünde açık bir belirleme olmamasına karşın, kuruculara kârdan pay alma hakkı haricinde tanınan menfaatlerin de hem esas sözleşmeye yazılması hem de yalnızca ilk esas sözleşme ile tanınabilmesi gerektiği yönünde bkz. HAZIROĞLU, Kurucu Menfaatleri, s.77 ve d.pn. 230’da adı geçen İsviçreli yazarlar.

⁴¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. TEOMAN, İntifa Senetleri, s.100,101.-107, SAPMAZ, s.29. Haziroğlu, kuruculara tanınacak menfaatler konusunda aleniyetin sağlanması ve özellikle ortaklıktaki mevcut pay sahipleri ile sonradan pay sahipliği sıfatı kazanacak kişilerin bilgilendirilmesi (korunması) bağlamında, menfaatlerin içerik ve değerlerinin de esas sözleşmede gösterilmesi gerektiği belirtmektedir. HAZIROĞLU, Kurucu Menfaatleri, s.81. ayrıca bkz. Akdağ Güney, Kuruluş, s. 372.

rinin ne oranda tanınacağı noktasında kanunî üst sınırlar içerisinde olmak üzere genel kurula intifa senedi ihracına ilişkin yetki verilir” vb. ibarelerle hakkın kapsamının da açıkça belirlenmesi gerektiğini belirtmek isteriz⁴².

Sermaye taahhüdü yoluyla sermaye artırımını hallerinde, kurucu intifa senedi çıkarılıp çıkarılmayacağı konusunda öğretide farklı görüşler ileri sürülmektedir. Bu kapsamda bir görüş, eTK dönemindeki ek kuruluş yaklaşımından hareketle buna müsaade edilmesi gerektiği yönünde oluşan ve Yargıtay kararlarına da yansıyan yaklaşımın, Yeni TTK döneminde de kabul görmesi yönündedir. Bu nedenle Kanun'dan açık bir şekilde anlaşılmasa da anonim ortaklıkta kuruluşun sonra sermaye artırımını bağlamında kurucu intifa senedi çıkarılabileceği belirtilmektedir⁴³. Bir diğer görüş ise sermaye taahhüdü yoluyla sermaye artırımını düzenleyen m. 459 hükümleri dikkate alındığında, artırılan sermayeyi temsil eden payları taahhüt edenler lehine, kurucu menfaatleri kapsamında intifa senedi çıkartılmasının mümkün olmadığı yönündedir⁴⁴. TTK'de sermaye artırımına ilişkin hükümlerde, anonim ortaklığın kuruluşuna dair hükümlerine atıf yapan eTK m. 392 hükmüne benzer şekilde yer verilmiştir. Bu kapsamda TTK m. 459/3'te; nakdi sermaye taahhüdüne m. 341, aynı sermaye konulmasına m. 342 ve 343, bedellerin ödenmesine m. 344 ve 345, halka arz edilecek paylara m. 346 ve ihraç edilecek paylara ilişkin olarak m. 347 hükümlerinin kıyas yoluyla uygulanacağı

⁴² TTK m. 348/3 de getirilen 'esas sözleşmede öngörülme' kuralının hem TTK m. 340 uyarınca emredici niteliği haiz bulunduğu hem de yine aynı düzenlemenin getirdiği ilke gereğince, Kanun'da alternatif bir yöntem öngörülmediğinden bahisle, kurucuların kâr payı alma menfaatine ilişkin olarak esas sözleşmede yapılan belirlemenin, dağıtılacak kârın oranını da içermesi gerektiği, aksi halde emredici hükümlere aykırılık gerekçesiyle esas sözleşmenin ticaret siciline tescilinin reddi gerekeceği yönünde bkz. HAZIROĞLU, Kurucu Menfaatleri, s.88-89. İsviçre hukukunda, kurucu menfaatlerine ilişkin belirlemelerin açık bir şekilde esas sözleşmede yapılmamasının, menfaatlerin geçerli olarak doğmasına engel olacağı kabul edilmektedir. Zira İBK m. 628/3'te söz konusu kişilere tanınacak menfaatlerin içerik ve değerlerinin esas sözleşmede gösterilmesi gerektiği açıkça belirtilmektedir. Tekinalp, esas sözleşme hükmünde, senetlerin sayısı, kimlere kaç tane verileceği ve senetlerin hangi hakları sağladıkları, katılma haklarının oranları ve nasıl hesaplandıkları açıkça belirlenmesi gerektiğini, aksi halde esas sözleşme düzenlemesinin yeterli kabul edilmemesi gerektiğini belirtmektedir. TEKİNALP, Ünal (Poroy/Çamoğlu), Ortaklıklar Hukuku II. Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019, s. 183, N. 1236.

⁴³ Bu yöndeki görüşleri için bkz. TEKİNALP, Ortaklıklar Hukuku II., s. 180, N. 1234 (3).

⁴⁴ Bu yöndeki görüşler için bkz. HAZIROĞLU, Kurucu Menfaatleri, s.77-78, MANAVGAT (Kurca/Şehirali Çelik), Anonim Şirketler Hukuku, C. 1, Temel Kavram ve İlkeler, Kuruluş, Yönetim Kurulu, Ankara 2013, s. 290-291, AKDAĞ GÜNEY, İstanbul 2014, s. 164, GÜRBÜZ USLUEL, Kâr Payı, s. 125.

açıkça düzenlenmiştir. Ancak kurucu menfaatlerinin tanınması ve bu kapsamda kurucu intifa senetlerinin çıkarılmasına dair m. 348 hükmü, atif yapılan maddeler arasında yer almamıştır⁴⁵. Bu nedenle Kanun koyucunun sermaye artırımında kurucu menfaatlerinin tanınabileceği çıkarımının önüne geçmek istediği yönünde oluşan görüşlere katıldığımızı belirtmek isteriz. İlk kuruluşta, kurucu menfaatleri kapsamında kurucu intifa senedi çıkartılması için, sermaye taahhüdüne ilaveten kuruluşta harcanan emeğe karşılık olma şartının da sağlanması gerektiği söylenebilir. Sermaye taahhüdü yoluyla yapılan sermaye artırımlarında ise bu şartın sağlanamadığından bahisle, kurucu intifa senedi ihracının mümkün olmadığı kanaatindeyiz. Limited şirketler bakımından ise m. 582’de şirketin kurulmasında hizmeti geçenlere tanınan menfaatlerin şirket sözleşmesine yazılacağı ve ayrıca m. 578 hükmü gereğince özel menfaatler hakkında anonim şirkete ilişkin hükümlerin uygulanacağından bahisle, bu şirketlerde de kurucu menfaatlerinin tanınabileceği ve m. 348 hükmünün limited ortaklıklar bakımından da uygulama alanı bulacağı söylenebilir⁴⁶.

A.2. Genel Kurul Kararı

İntifa senetlerinin çıkarılması hususunda karar verecek tek yetkili organ genel kuruldur. Zira TTK m. 502’de intifa senedi çıkarılmasına karar verme yetkisi münhasıran genel kurula tanınmıştır. Dolayısıyla bu yetkinin bir başka organ tarafından kullanılması veya devri de söz konusu olmamalıdır. Öğretide, ana sözleşmeye konulacak bir hükümle de bu konuda karar verme yetkisinin genel kuruldan alınarak yönetim kuruluna bırakılmayacağı; ancak genel kurul intifa senetleri çıkarmaya karar vermiş ise bu senetlerin kimlere tahsis edileceği yönündeki karar verme yetkisinin yönetim kuruluna bırakılabileceği ileri sürülmüştür⁴⁷. TTK m. 502/1’deki açık düzenleme karşısında, intifa senedi çıkarılmasına karar verme yetkisinin münhasıran genel kurula ait olduğu, karar

⁴⁵ HAZIROĞLU, Kurucu Menfaatleri, s. 77-78.

⁴⁶ Bkz. ŞENER, Limited Ortaklıklar Hukuku, s. 401.

⁴⁷ Bkz. TEOMAN, İntifa Senetleri, s. 97, dpn. 2., Aksi görüşte, TEKİNALP, Ortaklıklar Hukuk I, s. 184, N. 1236, DOMANIÇ, TTK Şerhi, s. 1067.

verme yetkisinin yönetim kuruluna bırakılması halinde, çıkarılan senetlerin hükümsüz olacağı kanaatindeyiz. Öğretide haklı olarak ileri sürüldüğü üzere, TTK m. 505/1'de yer alan ve menkul kıymetin çıkarılmasını yetkisinin yönetim kuruluna devrini öngören düzenlemenin kıyasen uygulanması yoluyla, intifa senedi çıkarma yetkisinin yönetim kuruluna devri mümkün değildir⁴⁸. Zira anılan yetki devri, borçlanma senetleriyle, alma ve değiştirme hakkını içeren menkul kıymetlere ilişkindir. İntifa senetlerinin her halde menkul kıymet özelliğine sahip olduğu kabul edilse dahi, bu senetler tahviller, banka ve finansman bonolarından farklı olarak borçlanma hakkı veya yetkisi vermediğinden, borçlanma senetleri değildir. İntifa senetlerinde tanınan yeni pay alma hakları, m. 505'te düzenlenmiş olan ve çoğunlukla tahvil, bono vb. borçlanma senetlerine bağlı olarak çıkartılan alma ve değiştirme haklarını haiz menkul kıymetlerden farklı olarak sahibine yenilik doğurucu bir alacak hakkı ve seçimlik yetki (alacaklıya yedek edim talep yetkisi) bahşetmezler⁴⁹. Dolayısıyla m.505/1'de öngörülen yetki devrinin, intifa senetlerine uygulanmasının mümkün olmadığı, intifa senetlerinin ihracı konusunda tek yetkili organın genel kurul olduğu kanaatindeyiz.

Genel kurulda esas sözleşmeye dayanarak veya esas sözleşme değişikliğiyle, yalnızca intifa senedi çıkarılabileceği öngörülmüş ama henüz intifa senedi çıkartılması kararı alınmamış olabilir. Bu ihtimalde Kanun'da bu hususta özel bir nisap da öngörülmediğinden bahisle sonraki bir tarihte yapılan genel kurulda, sermayenin en az dörtte birini karşılayan pay sahiplerinin katılımı ile toplanılabilir. Toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğuyla intifa senedi çıkartılması hususunda karar alınabilir. Bu genel kurul kararında intifa senetlerinin kimin yararına çıkarılacağı da⁵⁰ belirtilmelidir. İntifa senedi çıkartılmasına ilişkin ilk esas sözleşmede hüküm bulunmaması halinde, esas sözleşme değiştirmek suretiyle karar almak gerekir. Bu halde, Kanun'da veya esas sözleşmede aksine hüküm bulunmadığı takdirde, şirket sermayesinin en az yarısının temsil edildiği genel kurulda, toplantıda mevcut bulunan oyların çoğunluğu ile karar alınır.

⁴⁸ TEKİNALP, Ortaklılar Hukuk I, s. 184, N. 1236,

⁴⁹ Benzer yönde bkz., TEKİNALP, Ortaklılar Hukuku, II, s. 184,191 ve 193, N. 1236,1260,1262.

⁵⁰ BİRSEL, s.652.

Sermaye artırımını veya azaltımını, şirket bünyesinde gerçekleşen birleşme, bölünme ve tür değiştirme gibi yapısal değişiklikler, sona erme ve tasfiye halleri gibi özellik arz eden durumlar hariç olmak üzere, genel kurulun alacağı bir kararla doğrudan doğruya intifa haklarını kaldırma veya değiştirme yetkisi de mevcut değildir⁵¹. Yüksek Mahkeme yakın tarihli bir kararında, anonim ortaklıkta kurucu intifa senedi sahipleri arasındaki sözleşmesel bir ilişkinin, kural olarak taraflardan birinin, tek yanlı beyanı ile ortadan kaldırılmasının mümkün olmadığı, kurucu intifa senedi sahiplerinin onayı olmaksızın anonim ortaklığın ortaksal bir işlemi ile kurucu intifa senetlerini ortadan kaldırmasının, itfa edilmesinin veya sınırlamasının mümkün olmadığını vurgulamaktadır⁵². Ancak bu yönde alınmış bir genel kurul kararına karşı, hali hazırda devam etmesi şartıyla ortaksal konumu itibarıyla kurucu intifa senedi sahipleri hariç⁵³ intifa senedi sahibinin ortaklık sıfatından söz edilemeyeceği gerekçesiyle iptal davası açma hakkı olmadığı açıktır⁵⁴. Konuya ilişkin olarak, anonim şirket genel kurul kararlarının iptali istemine ilişkin davada, ilk derece mahkemesince, *“Pay sahibi olmanın iptal davasının dinlenebilme koşulu olduğu, pay sahibinin bu sıfatını dava sonuna kadar korumak zorunda olduğu, davacının sahibi olduğu intifa senetlerinin davalı şirketin sermayesini oluşturan paylardan olmayıp, bu nitelikteki pay sahiplerinin TTK 446. maddesi ve 503. maddesi uyarınca genel kurul kararlarının iptaline*

⁵¹ Bkz. TÜRKMEN, Emre: “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Yeni Pay Alma Hakkına Genel Bir Bakış”, DEÜ Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref Ertaş’a Armağan, C. 19, Özel Sayı-2017, s. 2315-2344.

⁵² Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin, 15/06/2016 tarih ve 2015/14641 E., 2016/6636 K., sayılı kararı Erişim: www.yargitay.gov.tr E.T. : 01.05.2020.

⁵³ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 24/10/2014 tarih ve 2013/13235 E., 2014/16461 K. sayılı kararına konu anonim şirket genel kurul kararlarının iptali istemine ilişkin davada, Mahkemece, davacının davasını kurucu intifa senedi sahibi sıfatıyla açtığı, kurucu intifa senedi sahibinin genel kurul kararlarının iptalini talep hakkı olmadığı, davacının ortaklık sıfatı bulunmayıp ortak sıfatıyla katılmadığı bir genel kurulda alınan kararların iptalini talep edemeyeceği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş, ancak Yargıtay davacının, davalı şirketin *hem kurucu intifa senedi sahibi hem de ortağı olduğunu, ortak sıfatına bağlı olarak kendisine genel kurul çağırısı yapıldığı ve dava konusu genel kurula da ortak sıfatıyla iştirak edip bazı kararlara karşı olumsuz oy kullanarak muhalif kaldığını nazara alıp kararı davacı yararına bozmuştur*. Erişim: www.yargitay.gov.tr E.T. : 06.05.2020.

⁵⁴ Aksi görüşte Eriş, kural olarak intifa hakkı sahibi pay sahibi olmadığı için iptal davası açamayacağını, ancak genel kurul kararı ile intifa hakkı sahibinin haklarının verilmesini önlemesi halinde, genel kurul kararının iptalini isteyebilmesi gerektiğini, aksinin kabulü halinde dahi alınan kararın yalnız ortakları bağlayacağından bahisle, intifa hakkı sahiplerine karşı etkili olamayacağını belirtmektedir. ERİŞ, Gönen: Ticari İşletme ve Şirketler II., Seçkin Yayıncılık, 2014, s. 2445.

ilişkin dava açma hakkının bulunmadığı, aksi düşünülse dahi ... kurucu intifa hisse senedinin davalı şirkete devir ve teslim edildiği, bu haliyle davacının aktif dava ehliyetini kaybettiği gerekçesi ile aktif husumet yokluğundan” davanın reddine karar verilmiştir. Karara karşı davacı vekilince istinaf isteminde bulunulmuştur, istemin esastan reddine karar verilmiştir ve kararın temyizi üzerine karar Yargıtay tarafından onanmıştır⁵⁵. Dolayısıyla halihazırda ortak sıfatı bulunmayan intifa senedi sahiplerinin, ancak senetten doğan kâr payı vb. hakların yerine getirilmesi için icra tabikine girilebileceği veya eda davası açılabileceği söylenebilir. İlaveten dağıtılabılır kârın-net kârın tespiti bakımından da bir tespit davası açabileceği kabul edilmelidir. Burada son olarak belirtmek gerekir ki, intifa senedi sahiplerinin haklarında gerçekleştirilmek istenen değişiklikler bakımından, esas sözleşme değişikliği ve genel kurul kararı yanı sıra hak sahiplerinin rızasının gerekli olup olmadığı hususunda TTK’de açıklık bulunmamaktadır. Şirketin intifa senetlerinde tanınan hakları kaldırmak veya sınırlandırmak istemesi halinde her bir intifa senedi sahibinin ayrı ayrı onayına başvurması gerekli olacak mıdır? Öğretide haklı olarak belirtildiği üzere⁵⁶, intifa senedi sahipleri ile şirket arasında intifa haklarının değiştirilmesi veya sınırlandırılması da dahil çıkabilecek her tür uyumsuzluk için senet sahiplerinin onayının alınması hayli güçtür. Hatta intifa haklarının hamile yazılı senetlere bağlanması ihtimalinde bu onayın alınmasının imkânsız olabileceği de söylenebilir⁵⁷.

⁵⁵ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi’nin 2018/4631 E., 2019/5525 K., sayılı kararı, Erişim: www.yargitay.gov.tr E.T. : 26.04.2020.

⁵⁶ KENDİGELEN, İntifa Senetleri, s. 69-70.

⁵⁷ Anılan sorunların giderilmesi bakımından, tüm intifa senedi sahiplerinin özel bir kurul oluşturduklarının kanunda açıkça öngörülmesi ve özellikle zararlarının giderilmesi ve belirli bir çoğunlukla karar alınması şartı ile söz konusu kurulun hangi şartlarda intifa haklarının sınırlandırılacağı ya da kaldırılacağı yönünde karar alabileceği hususunun açıkça düzenleyen bir değişikliğe ihtiyaç olduğu yönünde bkz. KENDİGELEN, İntifa Senetleri, s. 70, benzer yönde bkz. SAPMAZ, Kurucu İntifa Senetlerinde, s.90-92.

B. Lehine İntifa Senedi Çıkarılabilecek Kişiler

B.1.Kurucu İntifa Senetlerinde

TTK m. 348 hükmü gereğince kurucu menfaatleri kapsamında, şirketi kurdukları sırada harcadıkları emeğe karşılık olarak kuruculara intifa senetleri bağlamında kârdan pay alma hakkı tanınmıştır. Anonim şirketler bakımından kurucuların tanımını yapan m. 337 hükmüne göre, “Pay taahhüt edip esas sözleşmeyi imzalayan gerçek ve tüzel kişiler kurucudur”. TTK m. 337/2’de ise kurucuların kuruluş işlemlerini bir üçüncü kişi hesabına yapmaları halinde, kuruluştan doğan sorumluluk bakımından hesabına işlem yapılan kişinin de kurucu sayılacağı hükme bağlanmıştır. O halde kurucu menfaatleri kapsamında çıkarılan intifa senetleri bakımından TTK m. 337/1 hükmünde, payı kendi adına taahhüt edip, esas sözleşmeyi de yine kendi adına imzalayanın kurucu sıfatına haiz olması ve kuruluştaki emek harcaması dolayısıyla lehine kurucu intifa senedi düzenlenebilecek iken, m.337/II hükmünde ise yalnızca kuruluştan doğan sorumluluk bakımından hesabına işlem yapılan kişinin de kurucu sıfatına haiz olacağı düzenlendiğinden⁵⁸ bu kişiler lehine kurucu menfaatleri kapsamında kurucu intifa senedi düzenlenmesinin mümkün olmadığı söylenebilir⁵⁹.

TTK m. 337’de tanımlanan kurucular lehine intifa senedi çıkarılacağı açık olmakla birlikte, kuruluştaki harcadıkları emeğe karşılık verilme şartının ne surette aranacağı, dolayısıyla lehine intifa senedi düzenlenecek kişinin kurucu olmasının tek başına yeterli olup olmayacağı tartışmaya açıktır. Bu halde kurucu sıfatı taşımanın tek başına intifa senedi ihracı için yeterli olacağı, ayrıca özel bir hizmet veya katkının yerine getirilmesi şartına bağlı olmadığı ileri sürülebileceği gibi⁶⁰ bizim de katıldığımız diğer bir görüş çerçevesinde, kurucu intifa senetlerinin sırf payları

⁵⁸ HAZIROĞLU, Kurucu Menfaatleri, s. 5-6., AKDAĞ GÜNEY, s. 56. TEKİNALP, Ünal (Poroy/Çamöglü), Ortaklıklar Hukuku I. Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2021, s. 337, N. 484-484- a.

⁵⁹ TTK m. 348’den farklı olarak, İBK m. 628/3 hükmünde bu özel menfaatlerin kurucular ve üçüncü kişiler lehine sağlanabileceğini açıkça ifade etmektedir

⁶⁰ Bkz. TEOMAN, İntifa Senetleri, S. 131, 132; KENDİGELEN, “İntifa Senetleri”, s. 59, 60 HAZIROĞLU, Kurucu Menfaatleri S.59.

taahhüt etmeleri nedeniyle değil aynı zamanda ortaklığın kuruluşu ile ilgili gösterdikleri emek ve gayretin karşılığı olarak verilmesi ve dolaşısıyla objektif nedenlere dayanması gerektiğine işaret edilmektedir⁶¹. Anonim ortaklıkta ortakların kâr payını kısıtlayan unsurlar arasında yer alması bakımından da kurucu intifa senetlerinin ihracının ortaklığa sermaye payı getirmenin yanında ortaklığa ayrıca yarar sağlayan bir hizmet veya menfaatin temini gibi haklı bir nedene dayanması gerektiği açıktır. Kuruluştan gerçekten emeği geçen lakin m. 337 kapsamında kurucu tanımını içerisinde yer alamayan kişiler lehine kurucu intifa senedi düzenlenmesi mümkün değilken, m. 502 kapsamında bu kişiler lehine intifa senedi çıkarılması suretiyle bu kişilerin ödüllendirilmesi mümkündür⁶².

B.2. Adi İntifa Senetlerinde

TTK m. 502/1 hükmünde, intifa senetlerinin kimler için çıkarılabileceği hususunda bir sınırlama yapılmıştır. Buna göre genel kurul bedeli kanuna uygun olarak yok edilen payların sahipleri, alacaklıları veya bunlara benzer bir sebeple şirketle ilgili olanlar lehine intifa senetleri çıkarılmasına karar verebilir⁶³. Sermayenin azaltılmasına ilişkin olarak, sermayenin iadesi amaçlı bir azaltma (kurucu azaltma) söz konusu ise yani şirkette kullanılmayan ve sermaye azaltılması suretiyle açığa çıkan sermaye miktarının pay sahiplerine iadesi ve bu surette payların itfa edilmesi söz konusu ise⁶⁴ bu halde payı itfa edilen pay sahiplerine bu işleme karşılığı sermayenin iadesi yoluyla sağlandığından, intifa senedi düzen-

⁶¹ ARSLANLI, H.: Anonim Şirketler I, Umumi Hükümler, 3. Bası, İstanbul 1960 S. 40; ÜLGEN, Hüseyin: "Anonim Şirketlerde Kurucu İntifa Senetlerinin İlk Kuruluş Sermayesi İle Sınırlı Olduğunu Kabul Eden Yargıtay Kararları Üzerine", Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu VIII, Ankara, s. 106. İşviçre öğretisinde, ortaklığın haklı bir sebebe dayanarak intifa senedi çıkarmasından söz edilebilmesi için bu intifa senedinin ortaklığa yarar sağlayan bir hizmetin, eşdeğerde bir menfaatin karşılığını oluşturması gerektiği hususunda bkz. HAZIROĞLU, s.60, dp.173.

⁶² TEKİNALP, Ortaklıklar Hukuku II., s. 184.

⁶³ Kuruluştan sonra çıkarılan intifa senetleri hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. TEOMAN, İntifa Senetleri, s. 22 vd.

⁶⁴ Ayrıntılı Bili İçin Bkz. ÇAĞLAR, Hayrettin: Anonim Şirketlerde Esas Sermayenin Azaltılması, Ankara, Turhan Kitabevi, Ekim 2010, S.32-35., KESKİN, Harun: "Sermaye Azaltımının Esnekleştirilmesi: Kayıtlı Sermaye Azaltımı" İçin Bir Öneri", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt:25, Sayı:2, Ankara, Sözkesen Matbaacılık, Eylül 2009, S.407 vd., TANRIVERDİ, Alp: "Sermayenin Azaltılmasına İlişkin Güncel Sorunlar", TBB Dergisi 2016 (116), s. 307- 308.

lenmesi gerekmez. Genel kurul bilançonun gerçek değeri yansıtması ve esas sermayenin bilanço zararlarının (bilanço açığının) kapatılması amacıyla (TTK m. 474/2 kapsamında) sermayenin azaltılması yoluna başvurmuş ise, bu halde pay sahiplerine herhangi bir sermaye iadesi yapılmayacağından, söz konusu payların itfası neticesinde ortaya çıkabilecek mağduriyetlerin önlenmesi amacıyla, bu pay sahipleri lehine adi intifa sentleri çıkarılabilir⁶⁵. Diğer yandan örneğin şirkete düşük faizle kredi veren ve bu surette finansal durumunun düzeltilmesine katkı sağlayan alacaklılara veya yapmış olduğu bir buluşla şirkete yarar sağlayan bir çalışan lehine intifa senedi ihraç edilebilir

C. İntifa Senedi Sahibine Tanınabilecek Haklar ve Bu Hakların Kısıtlanması

TTK ile yapılan yenilemeler kapsamında intifa senedi sahibine tanınacak haklar bakımından, kâr payı kavramının tanımı ve kâr payı dağıtımında üst sınırların hesaplanması esasları bakımından uygulayıcıları tereddüde sevk eden ifadeler yer verildiği söylenebilir. Ayrıca kurucular lehine kâr payı alma hakkı dışında tanınabilecek hakların kapsamı, intifa senedi sahibine tanınan hakların kaldırılması veya kısıtlanması halleri başta olmak üzere yeni tartışma alanların oluştuğu söylenebilir. Aşağıda TTK’de yapılan değişiklik ve yeniliklerin eTK döneminde mevcut olan kimi tartışmaları sona erdirmeye yeterli olmadığı yönündeki görüş ve kanaatlere de yer verilmek suretiyle kâr payı alma hakkı, tasfiye artışına katılma hakkı ve yeni pay alma hakları, bu hakların kapsamı ve genel kurul ve yönetim kurulunun bu haklara dönük tasarrufları ele alınacaktır.

C.1. Kâr Payı Alma Hakkı

İntifa senedi sahiplerine tanınan malvarlıksal hakların kapsam ve sınırları, TTK m. 503 ve m. 348’de düzenlenmiştir. Bu kapsamda olmak üzere kurucu menfaatleri bakımından TTK m. 348/1’de şirketi kurdukları sırada harcadıkları emeğe karşılık olarak kuruculara, para ve bedelsiz

⁶⁵ TEKİNALP, Ortaklıklar Hukuku II. s. 181, N. 1234 (5).

pay senedi vermek gibi şirket sermayesinin azalması sonucunu doğurabilecek bir menfaat tanınamayacağı emredici bir dilde hükme bağlanmıştır. Hükümün devamında ise ancak, dağıtılabılır kârdan m. 519/1'de yazılı yedek akçe (genel - birinci kanuni yedek akçe) ile pay sahipleri için yüzde beş kâr payı ayrıldıktan sonra, kalanın en çok onda biri intifa senetleri bağlamında kuruculara ödeneceği⁶⁶ düzenlenmiştir. Öğretide bir görüş, TTK m. 348/1 hükmünün m. 523/1'de düzenlenmiş bulunan pay sahiplerine dağıtılacak kâr payının ancak kanuni ve esas sözleşmede öngörülen isteğe bağlı yedek akçeler ayrıldıktan sonra belirlenebileceğine ilişkin hükmü ile birlikte dikkate alınması gerektiği yönündendir. Bu kapsamda kurucu intifa senedi sahiplerine kâr payı verilebilmesi için birinci kanuni yedek akçenin yanı sıra esas sözleşmede gösterilen yedek akçelerin de ayrılması gereklidir⁶⁷. Bizim de katıldığımız ikinci bir görüş, TTK m. 348/1 hükmündeki intifa senedi sahiplerinin yıllık kâra katılma oranlarına ilişkin düzenlemenin emredici niteliği karşısında, m. 519/1'de zorunlu olan birinci yedek akçe dışında, ikinci (serbest - ihtiyari) kanunî yedek akçe ayırımının mümkün olmadığı, bunun m. 348 hükmünün m. 340 uyarınca emredici niteliğinden kaynaklandığı, dolayısıyla pay sahiplerine m. 519/2.c uyarınca ayrılacak olan % 5 oranındaki kâr payının da sabit olduğu yönündedir⁶⁸. İlâveten m. 348/1'de açıkça m. 519/1 hükümlerine atıf yapıldığı, m. 523/1 hükmünde yapılan düzenlemenin yalnız pay sahiplerine dağıtılacak kâr payının belirlenmesine ilişkin bir yüküm oluşturduğu söylenebilir. Ayrıca m. 523/2 kapsamında esas sözleşmede öngörülenlerden başkaca bir yedek akçe ayrılmasına ilişkin genel kurul kararı olsa dahi bu hükmün, intifa senedi

⁶⁶ TTK m. 348/1' deki "kalanın en çok onda biri intifa senetleri bağlamında kuruculara ödenir" ibaresini "kesintilerden sonra en çok onda birine kadar ödeme yapılabilir" şeklinde anlamak gerektiği yönünde bkz. KENDİGELEN, İntifa Senetleri, s. 62-63. Halka açık anonim şirketlere ilişkin olarak, Sermaye Piyasası Kanunu'nun 19. maddesinin ikinci fıkrasında, Kanunen ayrılması gereken yedek akçeler ve esas sözleşmede pay sahipleri için belirlenen kâr payı ayrılmadıkça başka yedek akçe ayrılmasına, ertesi yıla kâr aktarılmasına ve intifa senedi sahiplerine, yönetim kurulu üyelerine ve ortaklık çalışanlarına kârdan pay dağıtılmasına karar verilemeyeceği gibi, belirlenen kâr payı ödenmedikçe bu kişilere kârdan pay dağıtılamayacağı ifade edilmektedir.

⁶⁷ HAZIROĞLU, Kurucu Menfaatleri s.163 ve 175 ve dpn. 494.

⁶⁸ TEKİNALP, Ortaklıklar Hukuku II, s. 182, N. 1234 (8). MOROĞLU, Kurucu İntifa Hakkı, s. 325

sahiplerinin haklarının sözleşmesel⁶⁹ niteliği gereği bu kişiler bakımından uygulanma kabiliyeti olmadığı⁷⁰ kanaatindeyiz⁷¹.

TTK m. 348/3'te dağıtılabilecek kâr mevcut ise şirket kârın dağıtılmamasını kararlaştırmış olsa bile kurucu intifa sahipleri esas sözleşmede öngörülen kâr paylarını alma hakları hükme bağlanmıştır⁷². Kurucu

⁶⁹ İntifa senedi sahiplerinin kâr payı alma hakları bakımından, isteğe bağlı yedek akçelerin ayrılması gerekip gerekmediğine ilişkin, anonim ortaklık ile intifa senedi sahipleri arasındaki sözleşmede hüküm olması halinde, anılan düzenlemenin dikkate alınacağını yönünde, görüşleri için bkz. TEOMAN, İntifa Senedi, s. 225, 226. İntifa senedi sahiplerinin haklarının sözleşmesel niteliği dikkate alındığında, Kanunun emredici hükümlerine aykırı olmamak şartıyla, anılan yoruma varmanın mümkün olduğu kanaatindeyiz.

⁷⁰ Bu halde gündeme gelen bir diğer sorun ise TTK m. 521 kapsamında birinci kanuni yedek akçe ayırımı esas sözleşme ile yapılması halinde, bu oranın m. 348/1 kapsamında dikkate alınıp alınmayacağına ilişkindir. Bu hususta Moroğlu, esas sözleşme ile TTK m. 521 kapsamında daha yüksek oranda bir birinci kanuni yedek akçe belirlenmesi halinde, m. 348 uygulamasında esas sözleşmede ifade edilen bu oranın dikkate alınacağını belirtmektedir, MOROĞLU, Kurucu İntifa Hakkı, s. 324, 325. Yukarıda açıkladığımız görüşlerimiz çerçevesinde Tekinalp'inde belirttiği üzere m. 348 hükmünün emredici ifadesi karşısında, intifa sendi sahiplerinin kâr payı hakları kapsamında m. 519/1'deki yedek akçe dışında ve daha yüksek oranda bir ayırımı yapılmasının mümkün olmadığını tekrar belirtmek isteriz. Konu hakkında görüş ve eleştirileri için bkz. KENDİGELEN, İntifa Senetleri, s. 64 vd., GÜRBÜZ USLUEL, Kâr Payı, s. 132 vd., HAZIROĞLU, Kurucu Menfaatleri, s.160-163.

⁷¹ Karşı yönde bkz. TEOMAN, İntifa Senedi, s. 233. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin, 10.06.2014 tarih ve 2013/4040 E. ve 2014/1109 K., sayılı kararında özetle, "şirketin varlığı, devamlı gelişmesi ve dolayısıyla istikrarlı kâr dağıtımının temini bakımından gerekli olduğunun kanıtlanması halinde ana sözleşmede zikredilenlerden de başka yedek akçe ayrılmasına şirket genel kurulunca karar verilebileceği, bu halde kurucu intifa senedi sahiplerinin şirketten bir talepte bulunamayacağı" belirtilmektedir. www.yargitay.gov.tr E.T. : 06.04.2020.

⁷² Bilindiği üzere kâr payı TTK m. 608/1 uyarınca, sadece net dönem kârından ve bunun için ayrılmış yedek akçelerden dağıtılabılır ve genel kurul kâr payı dağıtımına ancak, kanun ve şirket sözleşmesi uyarınca ayrılması gereken kanuni yedek akçelerle, şirket sözleşmesinde öngörülmüş yedek akçeler ayrıldığı takdirde karar verilebilir. Genel kurul; kâr payının dağıtılmayıp ortaklıkta alı koyabilmek için, yani kanun ya da şirket sözleşmesinde öngörülmeyen yedek akçe ayrılmasına veya öngörüleni aşan tutarlarda yedek akçe ayrılmasına ancak TTK m. 608/3' deki şartlar dahilinde karar verebilir. TTK m. 608/3' deki şartlar gerçekleşmemiş, ancak buna rağmen çoğunluk kârı yedek akçeye ayırmış ise, kanunımızca bu genel kurul kararı aleyhine iptal davası açılabilir. Pay sahiplerinin kâr payı alma hakkına ilişkin olarak, mahkemenin, şirkette dağıtılmayıp birikmiş bulunan kârın dağıtımının yapılması hususunda, kâr payı dağıtımına karar verip veremeyeceğine ilişkin Yüksek Mahkeme kararlarına bakıldığında; genel kurul kararı bulunmadıkça mahkemenin kâr payının ödenmesine hükmedemeyeceği, zira genel kurul kararın dağıtılması kararı almadıkça kâr payı alacağının alacak hakkına dönüştürmeyeceği dolayısıyla muaccel olmayacağı, kârın ödenmesinin mahkemeden istenmesine olanak sağlayan yasal bir dayanak bulunmadığı, mahkemenin ortaklar kurulu yerine geçerek ortağa kâr payı vermesinin mümkün olmadığı, bu sebeplerle mahkemeden henüz talep edilebilecek bir alacak hakkının mevcut olmadığı belirtilmiştir. Bkz. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'nin 2016/14687 E.,2018/7407 K., 27/11/2018 tarihli kararı, Yargıtay 11. H.D.'nin 21.03.2016 tarih ve 2015-8238/3141 sayılı kararı, Erişim: www.yargitay.gov.tr E.T. : 01.05.2020, Benzer yöndeki kararlar ve eleştirisi için bkz. AYDOĞAN, Fatih: "Anonim Şirketlerde Kâr Payının Ödenmesine Mahkemece Karar Verilip Verilemeyeceği Meselesi", Yürürlüğünün 5. Yılında Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu. İstanbul. 20 Ekim 2017.S. 119-

intifa senetleri bakımından Kanun dağıtılabilir kârdan intifa senedi sahiplerine verilebilecek kâr payının üst sınırını öngörmüştür. Bu noktada kurucu intifa senetleri için öngörülen kâr payı alma hakları bakımından dağıtılabilir kârın esas alınması, m. 503'te ise adi intifa senedi sahipleri bakımından net (dönem) kârın esas alınması nedeniyle iki düzenleme arasında oluşan kavramsal farklılığın, kâr payı dağıtımının esaslarının belirlenmesi bakımından farklı yorumlara sebebiyet verebileceği söylenebilir. Dolayısıyla TTK'de aynı hakka ilişkin olarak iki ayrı kavramın öngörülmüş olmasının, kâr kavramı ile ilgili terimler bakımından eTK dönemindeki eleştirileri sona erdirmediği söylenebilir⁷³. Bu noktada öğretilerde *“Dağıtılabilir kâr; net dönem kârından gerekli ayrımların yapılmasının ardından pay sahipleri ve kâra katılan diğer kişilere dağıtımın gerçekleştirilebileceği, arta kalan dönem kârı”* olarak tanımlandığı takdirde, TTK m. 348 ve TTK m. 503 hükümlerinde kullanılan terimler arasında bir tutarlılık sağlanacağına dair görüşe itibar edilmesinin, sorunun çözümü adına önemli katkı sağlar nitelikte olduğunu da belirtmek isteriz⁷⁴.

TTK m. 348/3'te, dağıtılabilir kâr mevcut ise kârın dağıtılmamasına karar verilmiş olsa bile kurucu intifa senedi sahiplerinin esas sözleşmede öngörülen kâr payını alacağı hükme bağlanmıştır. Öğretilerde bir kısım yazarlarca, dağıtılabilir kârın net dönem kârı ve serbest yedek akçelerin toplamından oluştuğu yönünde yapılan değerlendirmeler⁷⁵ dikkate alınırca, şirketin o yıl içinde kâr elde etmediği ve fakat serbest yedek akçelerinden kâr dağıtımını yapabildiği hallerde, kurucu intifa senedi sahiplerinin de kâr payı haklarını alacağı anlamı çıkabilecektir. Öğ-

121. Ancak az sayıda olsa da kimi kararlarda, genel kurulun uzunca süreden beri kar dağıtmama kararı ile yetkisini keyfi olarak ve kötüye kullanmayacağı, karın mevcut olduğu halde sebepsiz dağıtılmamasının iyiniyet kurallarına aykırı olacağı, çoğunluğun gücünün kötüye kullanılmasına izin verilmemesi gerektiği vb. sebeplerle, karın dağıtılmasına mahkemenin karar verebileceğine dair kararları da mevcuttur. Bkz. Yargıtay 11. H.D.'nin 17.03.2016 tarih ve 2015 -6354/3021 sayılı kararı Erişim: www.yargitay.gov.tr E.T. : 01.05.2020. Nomer, kâr payı dağıtılmamasının haklı bir gerekçeye dayanmadığı ve aynı zamanda şirket bilançosunun da elverişli olması durumunda TTK m.531 çerçevesinde mahkeme tarafından kâr payı dağıtılmasına karar verilmesi mümkün ve aynı zamanda etkili bir tedbir olduğunu belirtmektedir, NOMER, F.: Anonim Ortaklığın Haklı Sebeple Feshi Davası- Düşünceler, s.432-433.

⁷³ Bu yönde haklı eleştirileri için bkz. KENDİGELEN, İntifa senetleri, s. 60-61, GÜRBÜZ USLU, Kâr Payı, s. 128, 129

⁷⁴ Bkz. HAZIROĞLU, s. 161, dpn. 460.

⁷⁵ GÜRBÜZ USLU, Kâr Payı s. 14 ve dpn 30'da anılan yazarlar.

retide bunun doğru bir çıkarım olmayacağı, ancak anılan hükmün TTK m. 339/2 (f) ve m. 503 ile birlikte amaçsal yorumu yoluyla “dağıtılabilir kârın”, “net dönem kârı” şeklinde anlaşılması gerektiği ileri sürülmektedir⁷⁶. Kanaatimizce de dağıtılabilir kârın, net dönem kârı olarak anlaşılması önerisi, hem serbest yedek akçelerden, pay sahipleri dışında kurucu menfaatleri kapsamında kâr dağıtılamayacağı yönündeki yerleşik görüşleri⁷⁷ hem de dağıtılabilecek kâr mevcut ise, ortaklık kârın dağıtılmamasını kararlaştırmış olsa bile kurucu intifa sahiplerinin esas sözleşmede öngörülen kâr paylarını alacaklarını düzenleyen 348/3 hükmünü destekler niteliktedir.

Kurucu intifa senedi sahiplerinin kârdan yararlanma haklarının ilk kuruluş sermayesi ile sınırlı olup olmadığı konusunda, eTK döneminde gerek öğretide gerekse Yargıtay kararlarında bir görüş birliği oluşmadığı söylenebilir. Kuruculara sağlanacak menfaatin ilk kuruluş sermayesi ile sınırlı olması gerektiği ileri sürüldüğü gibi, şirketin kâr dağıtım kararı aldığı tarihteki sermayenin esas alınması gerektiği de ileri sürülmüştür. Anılan tartışmaları gidermek adına konu, TTK’nin hükümet tasarındaki haliyle m. 348/1 son cümlede, “Ancak dağıtılabilir kârdan 519. maddenin birinci fıkrasında yazılı yedek akçe ile pay sahipleri için yüzde beş kâr payı ayrıldıktan sonra, bu hakkın esas sözleşmede ilk defa öngörüldüğü tarihteki sermaye dikkate alınmaksızın kuruculara ödenir” şeklinde düzenlenmişti. Sonrasında Meclis Adalet Komisyonu’nda tasarı m. 348’deki “Bu hakkın esas sözleşmede ilk defa öngörüldüğü tarihteki sermaye dikkate alınmaksızın...” ibaresi “Mevcut sermayeye göre...” şeklinde değiştirilmiştir. Bu kerte de ise anılan değişiklik; “Mevcut sermayeye göre” ibaresinin intifa senetlerinin ihracı anındaki sermayeyi hedeflediği şeklindeki yoruma açık olduğu, hangi andaki mevcut sermayenin kastedildiğinin açık bir şekilde ortaya konmadığı gerekçesiyle eleştiriye maruz kalmıştır⁷⁸. Nihayetinde ise TBMM Genel Kurul görüşmelerinde, “Mevcut sermayeye göre” ibaresi de madde metninden çıkartılarak hüküm; “Dağıtılabilir kârdan 519.

⁷⁶ GÜRBÜZ USLUEL, Kâr Payı s. 129., Benzer Yöndeki Görüşler İçin Bkz. HAZIROĞLU, s. 160, KENDİGELEN, İntifa Senetleri, s. 60.

⁷⁷ Bkz. MANAVGAT (Kırca/Şehirli Çelik), A.Ş. C.1, s. 296, DOMANIÇ, Şerh II, s. 1063.

⁷⁸ KENDİGELEN, İntifa Senetleri, s. 62.

maddenin birinci fıkrasında yazılı yedek akçe ile pay sahipleri için yüzde beş kâr payı ayrıldıktan sonra kalanın en çok onda biri intifa senetleri bağlamında kuruculara ödenir” şeklinde yasalaşmıştır.

Bu noktada öğretide, haklı olarak yapılan müdahalenin hükümdeki netliği ortadan kaldırdığı, kuruculara ödenecek olan kâr payına esas alınacak sermayenin belirsiz ve tartışmaya açık bir hale getirilmesine neden olacağı ifade edilmiştir⁷⁹. Bu kapsamda öğretide, şirketin kâr dağıtım kararı aldığı tarihteki sermayenin esas alınması gerektiği, esasında, kuruculara dağıtılacak kâr ile şirketin sermayesinin de bir ilgisinin de bulunmadığı belirtilmektedir⁸⁰. Ayrıca kuruculara verilmesi kararlaştırılan kâr payının ortaklığa getirilen sermayenin karşılığı olmadığı, kuruculara ödenecek kâr payının hükümde öngörülen ayrımlar yapıldıktan sonra arta kalan kârın esas sözleşmede belirtilen yüzdesi hesaplanarak belirlenmesi ve bu hesaplamada ödenmiş sermayeye önem atfedilmemesi daha yerinde olacağı, bizimde katıldığımız yönde ileri sürülmektedir⁸¹. Bu görüşlere karşın, kuruculara kârdan pay verilmesinin arkasındaki düşüncenin kuruluşta gösterilen çaba ve üstlendikleri risklerin mükafatlandırılması olması hasebiyle kuruculara sağlanacak menfaatin ilk sermaye ile sınırlı olmasının kanunun amacına daha uygun olacağı da öğretide ileri sürülmektedir⁸². Kanımızca, TTK m. 348'in mevcut haliyle, üst sınırları gösterilmiş ve esas sözleşmede kararlaştırılmış bulunan oranlar üzerinden kuruculara ödenecek olan kâr payının matrahına esas serma-

⁷⁹ TEKİNALP, Ortaklıklar Hukuku II, s. 179-180, N. 1233.

⁸⁰ KENDİGELEN, İntifa Senetleri, s. 63., GÜRBÜZ USLUUEL, Kâr Payı, s. 131. Kurucu menfaatleri bakımından kâra katılma hakkının, kuruluş sermayesi ile sınırlı olarak hesaplanması gerektiğini yönünde Ülgen, belirli bir sermayenin işletilmesinden hâsil olacak kazanç üzerinden verilmesi kararlaştırılmış olan payın, bu sermayenin artırılması halinde, değişiklikten sonraki esas sermayenin getireceği kazanç göz önünde tutularak hesaplanması gerektiğinin söylenemeyeceğini ifade etmektedir. ÜLGEN Hüseyin: “Anonim Şirketlerde Kurucu İntifa Senetlerinin İlk Kuruluş Sermayesi ile Sınırlı Olduğunu Kabul Eden Yargıtay Kararları Üzerine”, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, BTHAE, C.VIII, 1991, s.103 vd. Dolayısıyla yazarın görüşleri doğrultusunda kuruculara sağlanacak menfaatle, sermaye arasındaki ilginin; ilk sermayeden başlamak üzere, her sermaye artırımının bir dilim (tertip) oluşturması, kâra katılmaya ilişkin intifa haklarının kapsamının ait olduğu dilimle sınırlı olması, yani kuruculara kâr payı dağıtımı yapılırken matrahın hesabında sermaye artışlarına isabet eden kâr payı kısmının ayrılmasının gerekliliğiyle açıklanabilir.

⁸¹ HAZIROĞLU, Kurucu Menfaatleri s. 182 ve 184.

⁸² CANÖZÜ Salih: Anonim Şirkette Kâr Payının Tespiti ve Dağıtılması, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2015, s.135-136.

yenin, ilk kuruluş sermayesi mi yoksa sermaye artırımlarıyla oluşmuş bulunan ve dağıtım anındaki mevcut sermaye mi olacağı hususunda yaşanan tartışmalarını sona erdirmekte başarılı olamadığı açıktır. Bu halde sorunun çözümünün yargı içtihatlarına bırakıldığı söylenebilir.

Adi intifa senetleri bakımından ise TTK m. 503/1 kapsamında, intifa senedi sahiplerine pay sahipliği hakları verilemeyeceği, ancak, bu kişilere, net kâra, tasfiye sonucunda kalan tutara katılma veya yeni çıkarılacak payları alma hakları tanınabileceği hükme bağlanmıştır. Bu senetlere TTK m. 502/1 son cümle atfı gereğince m. 348 hükümleri uygulanacaktır. Bu durumda kurucu intifa senetlerine ödenecek kâr payına ilişkin m. 348'de öngörülen üst sınırların, adi intifa sahiplerinin kâr payı oranının belirlenmesi bakımından da uygulanıp uygulanmayacağı konusu öğretide yeni tartışmalara neden olmuştur. Bilindiği üzere m. 348/1 hükmüne göre, dağıtılabılır kârdan m. 519/1'deki yazılı yedek akçe ile pay sahipleri için yüzde beş kâr payı ayrıldıktan sonra kalanın en çok onda biri intifa senetleri bağlamında kuruculara ödenir. Bu kapsamda olmak üzere artık maddede öngörülen % 10'luk üst sınırın, her ne kadar m. 502'nin gerekçesinde söz konusu atıf ile tam olarak neyin amaçlandığının belirtilmemesine karşın, kurucu intifa senetleri dışında diğer intifa senetleri içinde [Katılma intifa senetlerine (KİS) ilişkin özel hükümler saklı olmak üzere] uygulama alanı bulacağı söylenebilir. Ancak bu halde ise % 10'luk üst sınırın ne şekilde uygulanacağı konusunda tereddütler ortaya çıkmaktadır. Bu durumda, % 10'luk üst sınırın tüm kâra katılma hakkı veren intifa senetlerine tanınan en üst oran olduğu ileri sürülebilir. Bu ihtimalde m. 348'e yapılan atıf kurucular lehine tespit edilen orandan yalnız geri kalan kısım diğer intifa senedi sahiplerine dağıtılabileceği şeklinde yorumlanmaktadır⁸³. Diğer ihtimalde ise kurucu intifa senetleri ve diğer intifa senetleri için uygulanacak iki ayrı % 10 üst sınırın bulunduğu, yani öngörülen sınırın ayrı ayrı uygulanması gerektiği şeklinde bir yorum da yapılabilir⁸⁴. Öğretide, TTK m. 348/1'de öngörülen üst sınırın yalnızca kurucu intifa senedi sahipleri açısından getirilmiş olduğu, 1/10'luk üst sınırın adi intifa senetlerinin alacağı kârda hesaba

⁸³ Eleştiriler için bkz. KENDİGELEN, İntifa Senetleri, s. 67, SAPMAZ, s. 81-82

⁸⁴ KENDİGELEN, İntifa Senetleri, s. 67.

katılmaması gerektiği belirtilmektedir. Kanaatimizce de bu son görüş çerçevesinde, m. 502/1' de m. 348'e yapılan atfın adı intifa senetleri bakımından da kâra katılım hakkının üst sınırının uygulanacağı şeklinde anlaşılması gerekir⁸⁵. Bu nedenle kâr payı dağıtımı yapılmadan evvel m. 519/1 uyarınca ayrılması gerekli yedek akçe ile pay sahipleri için yüzde beş kâr payı ayrıldıktan sonra bir dağıtımın yapılabileceği ve yine m. 348/3 hükmü gereği, şartları gerçekleştiği halde genel kurul kâr dağıtım kararı almamış olsa bile kurucular gibi, esas sözleşmede öngörülen kâr payı alma hakkının olduğu şeklinde anlaşılması gerektiği kanaatindeyiz.

TTK m. 348/1' de kâra katılım hakkı bakımından yalnız bir üst sınır getirilmiş olmakla birlikte, esas sözleşme de bu haklar bakımından bir alt sınır konup konamayacağı hususu tartışmaya açıktır. TTK m. 348/3 hükmünde, esas sözleşmede öngörülen (esas sözleşme hükmünde belirlenmiş olan oranlar üzerinden kuruculara ödenecek olan) kâr payının alınması düzenlenmektedir. Bu halde kanımızca Kanunun emredici hükmünde belirlenmiş olan üst sınırı aşmamak kaydıyla esas sözleşmede kâr payı hakkı bakımından bir alt sınır belirlenebilmesi mümkün olduğu yorumuna varılabilir. Ancak esas sözleşme hükmünün intifa senedi sahiplerine verilecek olan kâr payı oranının belirlenmesi noktasında netlik içermesi gerekir. Dolayısıyla asgari ve azami tutarların bir arada gösterilmesi suretiyle GK'ye oranı belirleme yetkisinin verilmesinin, esas sözleşme hükmünün yetersizliğine ve dolayısıyla anılan GK kararındaki takdirin dava konusu edilmesine yol açabileceği de dikkate alınmalıdır.

İntifa senedi sahiplerinin kâr payı alacağına ne zaman muaccel olacağı hususunda ise, genel kurulun, faaliyet döneminde kâr edildiğini belgeleyen bilançoğu onaylaması ile muacceliyetin de gerçekleştiği, artık alacağın talep edilebilir olduğu kabul edilmektedir⁸⁶. Dolayısıyla

⁸⁵ Karşı görüşte TEKİNALP adi intifa senetleri bakımından da kıyas yoluyla kurucu senetlere ait hükümler uygulanacağından, adi intifa senedi sahiplerine özümlenecek kâr payı oranının TTK m. 348/1'e göre belirlenmesi gerektiğini belirtmektedir, bkz. Ortaklılar Hukuku II, s.184, N. 1236.

⁸⁶ GÜRBÜZ USLUEL, Kâr Payı, s. 132., HAZIROĞLU, Kurucu Menfaatleri, s.160-161. Kârdan pay alma biçimindeki intifa senedi sahibinin hakkının, 'talep hakkı'ndan ziyade 'alacak hakkı' olarak adlandırmanın daha uygun olacağı, lakin olağan intifa senedi sahibinin, kâr payı muaccel hale gelmeden önceki dönemde bir alacak hakkı sahibi olduğunu söylemek de güç olduğu yönündeki görüşü ve kurucu menfaatleri ile sağlanan hakların 'alacak hakkı' olduğu görüşüne karşın, gerek kurucu menfaatleri gerekse

intifa senedi sahiplerinin kâr payı alacak haklarının muaccel olmasına karşın, intifa senedi sahiplerinin hakları yerine getirilmemiş ise bu noktada şirket temerrüde düşmüş olacağından bahisle bu alacak hakkı dava ve icra takibine konu olabilecektir. İlâveten intifa hakkı sahiplerinin m. 348/3 hükmü kapsamında öngörülen haklarını yerine getirmeyen karar ve işlemleri karşısında, yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğu yoluna da gidilebilmelidir⁸⁷. Bu sorumluluğun TTK m. 553 hükmü kapsamında değerlendirilmesi gerekir. Bu halde kanımızca, esas sözleşmede öngörülen kâr payı alma hakları yerine getirilmeyen ve bu sebeple zarara uğradıklarını iddia eden kurucu intifa senedi sahipleri, yönetim kurulu üyeleri aleyhine kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerin ihlali sebebiyle sorumluluk davası açabilirler.

C.2. Tasfiye Bakiyesine Katılma Hakkı

TTK m. 507/1’de her pay sahibinin şirketin sona ermesi halinde esas sözleşmede sona eren şirketin malvarlığının kullanılmasına ilişkin, başka bir hüküm bulunmadığı takdirde, tasfiye sonucunda kalan tutara payı oranında katılacağı hükme bağlanmıştır. Düzenlemeden anlaşılacağı üzere esas sözleşmede sona eren şirketin malvarlığının kullanılmasına ilişkin farklı hükümlere yer verilebileceğinden bahisle, pay sahipleri bakımından tasfiye bakiyesine katılma hakkı, zayıf bir tür malvarlıksal haktır. Bu hakkın, henüz tasfiyenin gerçekleşmediği dönemde beklenen haklar içerisinde yer aldığından ve bir kök hakkı⁸⁸ niteliğine sahip bu-

olağan intifa senetleri açısından ‘katılma hakkı’ görüşünün benimsendiği İsviçre hukukunda, hakların tek yanlı olarak anonim ortaklık tarafından tanımlanması ve kâra veya tasfiye artığına katılmaya ilişkin talep haklarının genel kurul kâr veya tasfiye artığı dağıtma yönünde bir karar alana kadar ortaya çıkmaması noktalarında eleştiriler ve tartışmalar için bkz. HAZIROĞLU, Kurucu Menfaatleri, s.73-74.

⁸⁷ TTK m. 348/3 hükmü kurucu intifa senetleri yanında adi intifa senetleri bakımından da kıyas yoluyla uygulanacağından, şartları gerçekleştiği halde GK kâr dağıtım kararını kasıtlı olarak almaz ise, hak sahipleri YK üyelerinin sorumluluğuna gidebilecekleri gibi, kâr payı haklarını dava yoluyla da isteyebilirler. TEKİNALP Ortaklıklar Hukuku II., s.186-187, N. 1247. Dava hakları için ayrıca bkz. TEOMAN, İntifa Senetleri, s. 237.

⁸⁸ Türk hukukuna göre paydan ve pay sahipliğinden ayrılmayan ve ancak pay sahibi tarafından kullanılabilen, paydan bağımsız bir ekonomik niteliğe haiz olmayan haklar kök hak olarak nitelendirilir. Tasfiye bakiyesine katılma hakkı gibi, rüşhan hakkı, (TTK m. 461), önerilmeye muhatap olma hakkı (TTK m. 466 vd.) da bu haklara örnek olarak gösterilebilir. Bkz. YILDIZ Şükrü: Anonim Ortaklıkta Yeni Pay Alma Hakkı, 1. Baskı, İstanbul, 1996, s. 135, ŞAHİN, Çağatay Serdar: “Ticaret Şirketlerinde Ortakların Kişisel Alacaklılarının Şirkete Yöneltebilecekleri Haciz Talepleri”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.27, S.1, 2019, s. 187-188.

lunduğundan bahisle, paydan ayrı olarak ve henüz bir alacak hakkına dönüşmeden devrinin de mümkün görülmediği kabul edilir⁸⁹. Tasfiye sonucunda kesin bilançonun düzenlenmesi ve akabinde genel kurulca onaylanması ile tasfiye kapanmakla birlikte tasfiye artığı tutarı, talep edilebilir bir alacak hakkı haline gelmektedir. TTK m. 543/1 uyarınca tasfiye hâlinde bulunan şirketin borçları ödendikten ve pay bedelleri geri verildikten sonra kalan varlığı, esas sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa pay sahipleri arasında, ödedikleri sermayeler ve imtiyaz hakları oranında dağıtılır ve m. 543 (3) hükmü gereğince esas sözleşme ve genel kurul kararında aksine hüküm bulunmadıkça, dağıtma ise nakden yapılır⁹⁰.

Tasfiye artığına katılma hakkının tanınması bakımından, Hazıroğlu, TTK m. 502, 503 hükümlerinin kurucu menfaatlerine uygulanabilecek genel hükümler olmadığı görüşünden hareketle, TTK m. 348 hükmünün özel hüküm niteliği ve kuruculara intifa senedi aracılığıyla tanınacak haklar arasında tasfiye artığından pay verilmesine değinmemesi, benzer şekilde TTK m. 348 hükmünde yeni pay alma hakkı tanınabileceğine ilişkin bir ifadenin de yer almaması gerekçesiyle, tasfiye artığından pay verilmesi ve yeni payları alma haklarının, kuruculara tanınamayacağı belirtmektedir⁹¹. Bizim de katıldığımız aksi yöndeki görüşte, Akdağ-Güney kurucu intifa senetlerinin, TTK m. 502'de düzenlenen intifa senetlerinin bir alt türü olduğunu ve ayrı bir atfa gerek olmadığını, amaca uygunluk açısından yaklaşıldığında ise kurucu intifa senedi sahiplerine kâr payı verilmesi ile bahse konu diğer malvarlıksal hakların verilmesi

⁸⁹ TEKİNALP, Ortaklıklar Hukuku II, s. 1, N. 924. İntifa senedi sahibine tasfiye bakiyesine katılma hakkı tanınması halinde, pay sahiplerinin tasfiye paylarının belirlenmesinde, söz konusu bu intifa senetleri de dikkate alınarak, kalan şirket varlığından, öncelikle olarak tasfiye bakiyesinde katılma hakkı bulunan katılma intifa senedi sahiplerine, KİS ihracı için ortaklığa verdikleri tutarın ödemesi gerçekleştirilecektir. [Pay Tebliği (VII-128.1) m. 37/3], Ayrıntılı bilgi için bkz. KILIÇ, Şengül A.: "Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin Tasfiye Payı Alma Hakkı", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XXIII, Y. 2019, s. 4

⁹⁰ Limited şirketler bakımından TTK m. 636 (V) hükmü gereği, sona ermenin sonuçlarına ilişkin olarak anonim şirkete ilişkin hükümler uygulanacaktır.

⁹¹ HAZIROĞLU, Kurucu Menfaatleri, s.131 ve 133. Benzer yönde, MANAVGAT (Kırca/Şehirli Çelik), AŞ. C.1, s. 291; GÜRBÜZ USLUEL, Kâr Payı, s. 124., Aksi yöndeki görüşleri ve önerileri için bkz. KENDİGELEN, İntifa Senetleri, s. 69.

arasında şirketin malvarlığı yaratılan olumsuz etki bakımından hiçbir fark olmadığı ifade etmektedir⁹².

C.3. Yeni Pay Alma (Rüçhan) Hakkı

TTK m. 461’de rüçhan hakkı başlığı altında yapılan düzenleme, her pay sahibinin, yeni çıkarılan payları, mevcut paylarının sermayeye oranına göre alma hakkına haiz olduğu şeklindedir. Anılan hükmün ikinci fıkrası ise hakkın sınırlandırılması ve kaldırılmasına ilişkin sıkı kurallar getirmekte ve yeni pay alma hakkının, genel kurulun sermaye artırımı kararı ile ancak haklı sebepler bulunduğu takdirde ve en az sermayenin yüzde altmışının olumlu oyu ile sınırlandırılıp kaldırılabileceğini hükme bağlamaktadır⁹³. Sermaye artırımı sebebiyle ortaya çıkan yeni pay alma hakkının pay sahiplerinin yanı sıra, intifa senedi sahiplerine de tanınmakla birlikte, iç kaynaklardan yapılan sermaye artırımında yeni çıkarılacak bedelsiz payları edinme konusunda, bu hak açıkça intifa senedi sahiplerine tanınmış olmadıkça yararlanılamayacağı kabulü gerekir⁹⁴. İlaveten, anonim ortaklığa egemen olan “eşit işlem ilkesi” nin yeni payların edinilmesi bakımından, intifa senedi sahipleri hakkında da uygulama alanı bulacaktır⁹⁵. Kurucu intifa senedi sahiplerinin bu haktan yararlanıp yararlanamayacağı hususunda ise TTK m. 503 hükmünün TTK m. 348 hükmüne oranla genel bir hüküm niteliğini taşıdığından bahisle, kurucu intifa senetleri bağlamında da yeni pay alma hakları tanınabileceği kanaatindeyiz⁹⁶.

⁹² AKDAĞ GÜNEY, Kuruluş, s. 166, 167, benzer yöndeki görüşler için ayrıca bkz. MOROĞLU, Kurucu İntifa Hakkı, s. 319, 320; TEOMAN, İntifa Senetleri s. 127.

⁹³ Bu hususta ayrıntılı bilgi ve karşılaştırma için bkz. TÜRKMEN, E.,6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Yeni Pay Alma Hakkına Genel Bir Bakış D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ’a Armağan, C. 19, Özel Sayı-2017, İsviçre hukukunda yeni pay alma hakkına ilişkin İBK düzenlemelerinin gelişimi ve bu husustaki eleştiriler için bkz. YILDIZ, Yeni Pay Alma, s. 17, 18; YILDIZ, Ş.: “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununda Rüçhan Hakkı Konusunda Getirilen Değişiklikler”, MÜHF-HAD, 2012, C.18, S. 2 (Özel Sayı) (anılış: YILDIZ, Rüçhan hakkı), s. 812, 813.

⁹⁴ TEKİNALP, Ortaklıklar Hukuku II, s. 187, N. 1249-1249 a.

⁹⁵ TÜRKMEN, s.2321.

⁹⁶ Aynı yönde bkz. MOROĞLU, Kurucu İntifa Hakkı, s. 319, 320; TEOMAN, İntifa Senetleri s. 127; AKDAĞ GÜNEY, Kuruluş, s. 166-167.

Bu kısımda son olarak intifa senedi sahipleri lehine TTK m. 503'te yer alan hakların dışında başkaca hakların (örneğin bilgi alma, denetleme, şirket tesislerinden yararlanma vb.) tanınması yoluyla intifa senedi sahiplerine tanınan hakların genişletilip genişletilemeyeceği hususunda m. 503'te yer alan "İntifa senedi sahiplerine pay sahipliği hakları verilemez" hükmünün emredici niteliği karşısında olumlu cevap vermenin mümkün olmadığı kanaatindeyiz⁹⁷. Nitekim aynı yönde Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, intifa senetlerinin TTK'de açıkça belirtilen haklar için düzenlenebileceğini, bu kapsamda safi kazanca veya tasfiye sonucuna katılım, yeni çıkarılacak hisse senetlerini alma hakkı bahşettiğini, dava konusu olayda kanunda belirtilmeyen bir hak için (şirketin apart suitten yararlanma) düzenlenen intifa senedinin mevzuata aykırı düzenlenmesinden dolayı intifa senedi kabul edilemeyeceğinden bu hakkın geçersiz olduğunu tespit ettikten sonra taraflar arasındaki hukuki ilişkinin kullanım hakkının devri şekline dönüşmüş kabul edileceğine karar vermiştir⁹⁸.

III. İNTİFA SENETLERİNİN KIYMETLİ EVRAK VE MENKUL KIYMET NİTELİĞİ

a. Kıymetli Evrak Niteliği

İntifa senetlerinde önemli olan senedin temsil ettiği intifa hakkıdır. Bu hak senet düzenlemeden önce de var olduğundan, intifa hakkının doğumu ve ileri sürülebilmesi bakımından senede bağlanması zorunlu değildir. Bu nedenle intifa senetlerinin açıklayıcı nitelikte olduğu ve hatta ortaklık intifa hakkının kıymetli evrak niteliğinde olmayan ispat aracı niteliğinde bir evraka bağlanmasının da mümkün olduğu, öğretide genel olarak kabul edilmektedir⁹⁹. Elbette ki intifa hakkının, kıymetli evrak niteliğinde bir evraka bağlanması ve bu yolla tedavülün sağlanması

⁹⁷ Bkz. TEKİNALP, Ortaklıklar Hukuku II, s. 188, N. 1250

⁹⁸ Bkz. Yargıtay 11. H.D.'nin 29.03.2010 tarih ve 2008/12196 E. Ve 2010/3426 K. sayılı kararı, bkz. Bati-der, C. XXVI, S.2., 2010, s. 45 -46.

⁹⁹ TEKİNALP, Katılma İntifa Senetleri, s. 310, PULAŞLI, Şerh s. 1720, TEOMAN, İntifa Senetleri, s.154 vd., İMREGÜN, Kurucu Senetleri, s.485, SAPMAZ, s. 38.

mümkündür. Kaldı ki TTK'de başta m. 348, 502 ve 503 olmak üzere ilgili kısımlarda intifa hakkı yerine intifa senetleri terminolojisinin bilerek tercih edildiği, bu surette hakkın kıymetli evrak niteliğinde bir senede bağlanarak tedavüle çıkmasını teşvik edici bir dil kullanıldığı da söylenebilir¹⁰⁰.

İntifa senetleri kıymetli evrak niteliğine sahip olabilmekle beraber, intifa senetlerinin şekline ve itibari değer taşıyıp taşıyamayacağına ilişkin bir kural öngörülmemiştir. İntifa senetlerinin şekline ve itibari değer taşıyıp taşıyamayacağına ilişkin olarak pay senetlerine ilişkin hükümlere kıyasen bir çözüm ortaya konabilir¹⁰¹. Bu halde pay senetlerinin şekline dair m. 487 hükmüne kıyasen intifa senetlerinde şirketin ünvanına, esas sermaye miktarına ve tescil tarihine, senedin türüne, hamile yazılı olanlar dışında senet sahibinin kimliğine ve ikametgahına, senet sahibine sağlanan hakkın mahiyetine yer verilmesi gerekir.

b. Menkul Kıymet Niteliği

TTK'de genel olarak intifa senetlerine ilişkin hükümler “*Menkul Kıymetler*” üst başlığı altında m. 502-503 (eTK m. 402-403) düzenlenmiştir. Bilindiği üzere menkul kıymetler kıymetli evrak niteliğine haiz senetlerdir ve kıymetli evrakın özel ve daha dar bir kısmını oluştururlar. Menkul kıymetler, sahibine ortaklık veya alacak hakkı sağlayan, belirli bir meblağı temsil eden, dönemsel gelir getiren, misli nitelikte ve seri halinde çıkartılan, sermaye piyasalarında işlem gören birer yatırım aracıdır¹⁰².

¹⁰⁰ eTK döneminde, olağan intifa senetlerinin düzenlendiği m.402 ve 403'te, bu senetlerin kıymetli evrak niteliğine sahip olup olmadıkları hususunda bir açıklık olmamakla birlikte, hamile yazılı kıymetli evrakın iptali konusunu düzenleyen m.573/£.1'de “intifa senetlerin” den de bahsedilmesi, bu tür senetlerin de kıymetli evrak olarak kabul edildiğini göstermekte olduğu yönünde bkz. TEOMAN, İntifa Senetleri, s.154; İMREGÜN, Kurucu Senetleri, s. 485.

¹⁰¹ Bkz., TEOMAN, İntifa Senetleri, s.157; İMREGÜN, Kurucu Senetleri, s.485, ALTAŞ Soner: “Anonim Şirketlerce Çıkarılabilecek İntifa Senedi ve Bu Senedin Sahibine Sağladığı Haklar”, Terazi Hukuk Dergisi, 2009, S. 31, s.43

¹⁰² Tanım için bkz, TEKİNALP, Ortaklıklar Hukuku II, s. 107, N. 1094, Ülgen vd., Kıymetli Evrak Hukuku, s. 33-34.

İntifa senetlerinin menkul kıymet niteliğinde olup olmadığı hususunda, nakit karşılığı çıkarılan intifa senetleri bakımından özellikle katılma intifa senetlerinin bir menkul kıymet türü olduğu söylenebilir. Zira VII-128.1 sayılı “*Pay Tebliği*”nin tanımlar kısmında, katılma intifa senetleri; ortaklıklar tarafından nakit karşılığı satılmak üzere ihraç edilen, net kardan pay alma, tasfiye sonucunda kalan tutara katılma veya halka açık olmayan ortaklık tarafından yeni çıkarılacak payları alma hakkı tanıyan pay benzeri menkul kıymetleri, ifade ettiği açıkça belirtilmiştir. Buradan da anlaşılacağı üzere katılma intifa senetleri, diğer intifa senetleri ve pay senetlerinden farklı olarak yalnız nakit karşılığı çıkartılabilirler. Ancak bu husus intifa senetlerinin menkul kıymetlerden sayılabilmesi için nakit karşılığı çıkarılmasının zorunlu olup olmadığı noktasında tartışmalıdır¹⁰³. Bu konuda eTK döneminde kaleme aldığı eserinde Ünal, intifa senetlerin menkul kıymet özelliği bakımından, senedin bir ortaklık veya alacaklılık hakkı sağlayıp sağlamadığına bakılması gerektiğini, dolayısıyla diğer şartların da mevcut olması halinde senedin menkul kıymetlerden sayılabilmesi bakımından iktisap şeklinin, nakit karşılığı olup olmamasının önemli olmadığını, bu sebeple intifa senetlerinin nakit veya ayın karşılığı olarak çıkarılsın fark etmeksizin, her halde menkul kıymet özelliğine sahip olduğunu, bu surette her türlü intifa senedinin sermaye piyasası aracı olmasını engelleyen bir hükmün olmadığını ileri sürmektedir¹⁰⁴. İntifa senetleri ile ilgili TTK m. 502-503 hükümleri, isabetli olarak “*Menkul Kıymetler*” üst başlığı altında düzenlenmiş ve kanımızca bu şekilde intifa senetlerinin, pay senetlerinden farklı bir menkul kıymet türü olduğu açıklığa kavuşturulmuştur. Bu surette, nakit karşılığı çıkarılmamış olsalar da adi ve kurucu intifa senetleri de katılma intifa senetleri gibi bir tür menkul kıymet sayılması gerektiği söylenebilir.

¹⁰³ Bkz., Ünal, Katılma İntifa Senetleri, S.170-171.

¹⁰⁴ ÜNAL, s.91-92. Nitekim, 6102 sayılı TK'da, genel olarak intifa senetlerine ilişkin hükümler “Menkul Kıymetler” üst başlığı altında düzenlemek suretiyle, intifa senetlerinin menkul kıymet özelliğine vurgu yaparak bu tartışmaları bir ölçüde gidermeyi hedeflediği söylenebilir.

IV. İNTİFA SENETLERİNİN ŞEKLİ, DEVRİ VE SONA ERMESİ

a. Şekli

Gerek kurucu ve gerekse adi intifa senetlerinin şekli konusunda kanunda bir açıklık yoktur. Bu konuda, İmregün, kurucu senetleri konul alan eserinde, birer intifa senedi olmak itibarıyla kurucu senetlerinde kıymetli evrak olması dolayısıyla belli şekil şartlarına tabi olmaları gerektiğini; esasında bu senetlerin şekil şartlarının da kanunda düzenlenmiş olması gerektiğini haklı olarak belirtmektedir¹⁰⁵. Öğretide, intifa senetlerinin pay senedi olmamalarına karşın, yalnız şekil şartları bakımından niteliklerine uygun düştüğü ölçüde, pay senetlerinin şekline ilişkin hükümlerin örnekseme yolu ile uygulanabileceği genel olarak kabul görmektedir¹⁰⁶.

İntifa senetlerinin üzerinde itibari (nominal) değerinin yer alıp almayacağı hususunda, Kanun'da açık bir düzenleme olmadığı, katılma intifa senetleri bakımından KİS ihracı için alınacak genel kurul kararında asgari olarak ihraç edilecek KİS'lerin nominal değerine yer verilmesi zorunlu olduğu, diğer intifa senetleri bakımından ise farklı görüşler olmakla birlikte Teoman, nakit karşılığı çıkarılmış olan intifa senetlerinde itibari değer konulması gerektiğini, nakit veya ayın karşılığı olmaksızın (bedelsiz) çıkarılan intifa senetleri bakımından ise itibari değer taşımalarının yararlanılacak hakları saptamada bir ölçüt görevi yükleneyeceğini ileri sürmektedir¹⁰⁷. Buna karşın bizim de katıldığımız yönde, Tekinalp, İsviçre (İsv. BK m. 657/3) Alman (Alm. POKP Paragraf 221) hukukuna da yaptığı atıfla, itibari değer intifa senetlerinin niteliğine uygun düşmediğini, bu nedenle, intifa senetlerinin itibari değerlerinin olamayacağını, ancak senet üzerinde toplam sayının veya kesrin belirtilmesinin yararlı olacağını belirtmektedir.

¹⁰⁵ İMREGÜN, Kurucu Senetleri, s.485.

¹⁰⁶ İMREGÜN, Kurucu Senetleri, s.485. Ünal, Katılma İntifa Senetleri, S.81. ALTAŞ, s.43, Tekinalp, Ortaklıklar Hukuku II, s. 177, N. 1225, ÜNAL, s.170 vd.

¹⁰⁷ TEOMAN, İntifa Senetleri, s. 159-161.

Pay senetlerinin şekline dair TTK'de bir hüküm bulunmamakla birlikte, kanımızca anılan boşluğun, TTK m.487 hükmünün kıyasen intifa senetlerine de uygulanması ile giderilmesi mümkün görülmelidir. Bu halde, intifa senetlerinde şirketin ünvanına, esas sermaye miktarına ve tescil tarihine, senedin türüne, hamile yazılı olanlar dışında senet sahibinin kimliğine ve ikametgahına, senet sahibine sağlanan hakkın mahiyetine yer verilmesi ve bunun yanı sıra, şirket adına imzaya yetkili olanlardan en az ikisi tarafından imza edilmiş olması gerektiği söylenebilir.

b. Devri

İntifa senetlerinin devri hususunda kanunda açık bir düzenleme olmamakla birlikte TTK m. 502(2) de kurucular içinde çıkarılanlar dahil olmak üzere, intifa senetlerinin emre ve hamile yazılı olabileceği düzenlenmiştir. Bu yolla eski kanun döneminde gündeme gelen intifa senetlerinin emre yazılı düzenlenip düzenlenemeyeceği konusundaki tereddütler giderilmiş olmakla birlikte eTK (m.298 son cümlede) döneminde mevcut olan kurucular yararına çıkarılacak olan intifa senetlerinin nama yazılı olması zorunluluğunun da TTK m. 502(2)'nin açık hükmü karşısında kaldırılmış bulunduğu¹⁰⁸ ve hatta intifa senetlerinin yalnız emre veya hamiline düzenlenebileceklerinin de kabulü gerekir¹⁰⁹. Dolayısıyla intifa senetlerinin kıymetli evrak niteliğinde oluşu da dikkate alındığında, hamile yazılı intifa senetlerinin devri, senedin teslimi suretiyle yani zilyedliğin geçirilmesiyle, şirket ve üçüncü kişiler hakkında hüküm ifade ederken (TTK m. 489 - hamile yazılı pay senetlerinin devri), emre yazılı intifa senetlerinin devri ise ciro ve senedin teslimi yoluyla yapılır.

¹⁰⁸ Kurucu intifa senetlerinin hamiline yazılı çıkarılması halinde kurucuların haksız ve aşırı çıkar sağlama ihtimali mevcuttur. Bu nedenle, kurucu intifa senetlerin nama yazılı çıkarılması zorunluluğunu ortadan kaldırarak bahsedilen riskin ortaya çıkmasına imkân yaratan tasarının bu düzenlemesinin en azından kurucu intifa senetleri bakımından yerinde olmadığı hususunda Bkz. TEOMAN, İntifa senetleri, s.163, benzer yönde bkz. SAPMAZ, Kurucu İntifa Senetleri, S.42.

¹⁰⁹ KENDİGELEN, İntifa Senetleri, 66-67. TTK m.502/(2)'de geçen "emre ve hamiline" ifadesindeki "ve" bağlacı, "veya" olarak anlaşılması gerektiği, zira, bir senedin aynı anda hem emre hem de hamiline yazılı olması mümkün olmadığı yönünde haklı eleştirileri için Bkz. KENDİGELEN, İntifa Senetleri, s.67.

Bu kısımda son olarak senede bağlanmamış çıplak intifa haklarının devrinin ne surette yapılması gerektiğini belirtmek gerekir. Genel kurulda esas sözleşmeye dayanarak veya esas sözleşme değişikliğiyle, yalnızca intifa senedi çıkarılabileceği öngörülmüş ama henüz intifa senedi çıkartılması kararı alınmamış olabilir. Bu durumda senede bağlanmamış çıplak intifa haklarının da devre konu olabileceği kabul edilmekle birlikte¹¹⁰, bu devrin hangi usulde yapılması gerektiği hususunda açık bir düzenleme mevcut değildir. Bu noktada konuyu, pay senetlerinin ve bunlar üzerinde kurulmuş olan intifa haklarının devrine dair düzenlemeler ışığında ele alarak bir öneri getirmenin mümkün olup olmadığı tartışmaya açılabilir. Anonim ortaklıkta çıplak payın devrinin alacağın temlik hükümlerine göre adi yazılı şekilde yapılması ve devrin pay defterine kaydedilmesi devrin geçerliliği bakımından yeterlidir. Limited ortaklıklarda ise, pay devrinin yazılı şekilde yapılması, imzaların noterde onanması ve aksine şirket sözleşmesinde hüküm yoksa ortaklar genel kurulun onayının alınması sonrasında devrin pay defterine kaydı gerekir¹¹¹. Pay senedine bağlanmamış çıplak payların intifa hakkına konu olması durumunda ise, pay üzerinde Türk Medeni Kanunu hükümleri çerçevesinde kurulan söz konusu intifa hakkında¹¹², bu hakkın kurulabilmesi için anılan işlemlerin usulünce yapıldığının ispatı sonrasında, hak sahipliğinin pay defterine kaydı gerekir (TTK m. 499/1-2 ve TTK m. 594/1). TTK m. 348 kurucu menfaatleri ve TTK m. 502 bağlamında düzenlenmiş bulunan intifa hakkının ise, pay üzerinde Türk Medeni Kanunu hükümleri çerçevesinde kurulan ve de TTK m. 499'da anılan intifa hakkıyla ilgili olmadığı söylenebilir¹¹³. Nitekim TTK m. 499'da pay defterine kaydedilecek hak sahipleri arasında da kurucu menfaatlerine ve intifa senetlerine sahip olan kişiler zikredilmemiştir. Dolayısıyla TTK m. 502-503 ve 348'de düzenlenmiş bulunan ve de intifa senedine bağlanmamış olan çıplak intifa hakkının devrinin, TTK m. 499 hükmü-

¹¹⁰ Bkz. TEOMAN, İntifa Senetleri, s. 157. TEKİNALP, Katılma İntifa Senetleri, s. 310.

¹¹¹ ŞENER, Limited Ortaklıklar Hukuku, s. 305 vd., ALTAŞ, Soner: Pay Defteri, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020, s. 85-86.

¹¹² Türk Medeni Kanunu hükümleri çerçevesinde kurulan İntifa hakkı kişiye bağlı bir hak olması hasebiyle devri olanaklı değildir. Ancak TMK m. 806'da intifa hakkının kullanımının devrinin mümkündür. Limited şirketler bakımından ayrıca bkz. ŞENER, Limited Ortaklıklar Hukuku, s. 374-376.

¹¹³ Bkz. Aynı yöndeki görüşleri ve ayrıntılı bilgi için HAZIROĞLU, Kurucu Menfaatleri, s. 93-95.

ne kıyasen pay defterine kaydının mümkün olmadığı, bu yönde konmuş olan bir kayıt zorunluluğunun da uygulanma kabiliyetinin olmadığı kanaatindeyiz. Ancak kanımızca, TTK m. 348 ve m. 503 hükümlerinde tanınmış olan hakların şirkete karşı kullanımı bakımından, intifa senedine bağlanmamış olan çıplak intifa hakkının devrinin yazılı şekilde yapılmasının ve devrin şirkete bildirilmesinin olası hak sahipliğinin ispatı sorunlarını bertaraf edebilmesi noktasında faydalı olacağı ve hatta bir adım ileri giderek bu yönde bir zorunluluk getiren esas sözleşme hükmünün de geçerli kabul edilmesi gerekir¹¹⁴.

c. Sona ermesi

Anonim şirketin sona ermesi halinde, şirketin ticaret sicilinden silinmesiyle birlikte tüzel kişiliği de son bulacağından intifa hakları sona erecektir. İntifa haklarının sözleşmeye dayalı olarak kurulması hallerinde sürenin sona ermesiyle veya tarafların sonradan anlaşmasıyla sona erdirilmesi, intifa senetlerinin ortaklık tarafından geriye satın alınması (itfası) veya mahkeme kararıyla son bulur. İlâveten belirtmek gerekir ki birleşme, bölünme ve tür değiştirme gibi yapısal değişiklikler neticesinde intifa senedi sahiplerine eşdeğer hakların sağlanması devralan, yeni kurulan veya yeni tür şirketin yapısı gereği mümkün görünmüyorsa, bedeli tazmin edilerek bu intifa senetleri yok edilmek suretiyle intifa hakları da sona ermektedir. Ayrıca TTK m. 348/2'deki yeni bir hüküm ile TTK'nin yürürlüğe girmesinden sonra kurulup da pay senetlerini halka arz etmek isteyen anonim şirketlerin, evvela kurucu intifa senetlerini bedelsiz olarak iptal edecekleri, aksi halde intifa senetlerinin kendiliğinden geçersiz sayılacağı düzenlenmiştir¹¹⁵.

¹¹⁴ Devir zincirinin takip edilebilmesi açısından esas sözleşmede devrin bildirim zorunluluğunun öngörülmesine teorik olarak bir engel bulunmadığı, ancak söz konusu yükümlülük hak sahiplerince yerine getirilmediği takdirde bu kişilere herhangi bir müeyyide uygulanması söz konusu olmayacağı yönünde bkz. HAZIROĞLU, Kurucu Menfaatleri, s. 95-96.

¹¹⁵ Yeni düzenlemeye ilişkin eleştirilerini dile getiren Teoman özetle, pay senetlerini halka arz etmek isteyen anonim şirketlerin, kurucu intifa senetlerini bir bedel karşılığı iptal etmesi olanaklı iken, bu yolun tercih edilmemesi karşısında, 1.7.2012'den sonra kurulan anonim şirketler bakımından kurucu intifa senetlerinin, "hisse senetlerinin halka arz edilmesi bozucu şartına bağlı olarak" çıkarılmış sayılacağını, bunun yasalara aykırı olmamakla beraber, bu sonucun kurucu intifa senedi uygulamasını çok sınırlandıracağı ve hatta tümü ile ortadan kaldırılmasına sebebiyet vereceğini, lehine çok haklı gerekçelerle kurucu intifa senedi çıkarılmış bir kurucudan ziyade müstakbel pay sahibini korumanın sağlıklı hukuki bir

V. YAPISAL DEĞİŞİKLİKLERDE, İNTİFA SENEDİ SAHİPLERİNİN HAKLARI VE BU HAKLARIN KORUNMASI

Birleşme-devralma, tür değiştirme ve bölünme gibi yapısal değişiklikler, intifa senetlerinden doğan hakları etkilemektedir. Bu tür yapısal değişiklikler doğrudan intifa senetlerinin ortadan kalkmasına neden olamayacaktır. İntifa senedi sahiplerine, devralan, yeni kurulan veya yeni türdeki ortaklık bünyesinde eş değerli haklar tanınacaktır. Bu halde intifa senedi sahiplerine yapısal değişiklik neticesinde yaşanabilecek hak kayıplarının önlenmesi bakımından, aynı değerde haklar tanımak esastır¹¹⁶. Ancak örneğin tür değiştirme halinde yaşanabileceği gibi, yeni türün nitelik ve özellikleri intifa senedi çıkartmaya imkân vermiyorsa, intifa senetlerinin gerçek değeriyle satın alınması yoluna gidilebilir (bkz. TTK m.140/5, m. 167/1-d ve m.183/3). Bu son halde ise intifa senedinin dayanağı olan intifa hakkı da sona bulacaktır.

Ticaret şirketlerinin birleşmeleri, TTK m. 136 ve devamı maddelerinde düzenlenmiştir. Buna göre birleşme halinde, bir ya da daha çok ticaret ortaklığının malvarlığının, tasfiyesiz olarak içlerinden birine (devralma yoluyla) veya yeni kurulan bir ortaklığa (yeni şirket kurma yoluyla), kendiliğinden ve külli halefiyet prensipleri çerçevesinde intikal eder. Bu halde birleşmenin kuramsal temelleri olan, malvarlıklarının kendiliğinden birleşmesi (ipso iure) ve bir bütün halinde intikal etmesi (külli halefiyet) ilkeleri, birleşmenin şirket ortaklarına etkisini de

---

gerekçeyle açıklanamayacağını, halka arzdan önce kurucu senetlerinin iptalinin öngörülmüş olmasının, halka arz edilen pay senetlerine tevaccüh olmaması olasılığında, kabulü mümkün olmayan bir sonuç doğuracağını, haklı olarak ifade etmektedir. bkz. TEOMAN, Ömer: “Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun Pay Senetlerini Halka arz Eden Bir Anonim Ortaklığın Kurucu İntifa Senetlerinin İptal Edilmesini Öngören Düzenlemesi, Batider, 2011, C.XXVII, S.2., s. 9-12. (anılış: TEOMAN, Kurucu İntifa Senetleri)

¹¹⁶ Bkz. COŞTAN, Hülya: “Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirmede Özel Hak Sahiplerinin Korunması”, Batider,2008, C. 24, S.3, s.420. Erişim: <https://Jurix.Com.Tr/Article/5818>, (anılış: ÇOŞTAN; Özel hak sahipleri)

ÖZATLAN, Yurdal: Anonim Şirket Birleşmelerinde Ortaklık Paylarının ve Ortaklık Haklarının İncelemesi Davası (anılış, ÖZATLAN, Denkleştirme Davası), On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2014, s. 151 vd.s. 425 vd, ERDEM, Ercüment: “Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirmede Yeni Davalar”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 2013/2, s. 116 vd. SARIKAYA, Sinan: Şirket Birleşmelerinde Ortakların Dava Yoluyla Korunması (anılış: SARIKAYA, Dava), Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019, s. 146-147.

şekillendirmektedir¹¹⁷. Birleşme işlemlerinin ortaklık payları ve hakları üzerindeki etkisine gelince, devrolunan ve bu yolla sona eren şirketin ortaklarının, mevcut ortaklık paylarını ve hakları karşılayacak değerde, devralan/yeni kuruluna şirket payları ve hakları üzerinde, birleşmeye katılan şirketlerin malvarlıklarının değeri, oy haklarının dağılımı ve önem taşıyan diğer hususlarda dikkate alınarak, belirli bir değişim oranı ölçütünde istemde bulunma hakkına sahiptir (m. 140(1)).

Öte yandan birleşme neticesinde devrolunan veya yeni kurulan şirkete katılan bu yolla sona eren şirkette intifa hakkı sahiplerinin haklarının devralan veya yeni kurulan şirkette devamına ilişkin olarak, tüm hukuki ilişkilerinin külli halefiyet yolu ile devralan veya yeni kurulan şirkete geçmesi ve TTK m. 140(5) hükmünün açık düzenlemesi karşısında, intifa haklarına temel olan sözleşmelerle elde edilen hakların sona ermeyeceği¹¹⁸ devralan veya yeni kurulan ortaklığa karşı ileri sürülebileceği, yani bu hak sahiplerine karşı üstlenilen edimlerin de birleşme ile geçeceği, bu halde devrolunan şirketin intifa senedi sahiplerine eş değer hakların tanınması gerektiği söylenebilir¹¹⁹.

Ancak devralan veya yeni kurulan şirkette, şirketin yapısı gereği intifa senedi çıkartmaya imkân tanınmıyorsa, intifa senetleri birleşme sözleşmesinin yapıldığı tarihteki gerçek değeri ödenmek suretiyle satın alınarak, intifa hakları sona erdirilebilmektedir (m. 140(5)). Bu halde, birleşme neticesinde asıl olan intifa haklarının devamının sağlanması, dolayısıyla devralan veya yeni kurulan şirkette eş değer hakların tanınmasıdır. Ancak bunun mümkün görülmemesi halinde, intifa senetlerinin gerçek değerinin ödenmesi yoluyla satın alınmak suretiyle yok edilmesi gündeme gelebilir. Bu halde, her ne kadar intifa senedi sahipleri kurulu 6102 sayılı TTK ile kaldırılmış olsa da intifa hakkı sahiplerinin

¹¹⁷ SARIKAYA, *Dava*, s. 10-11.

¹¹⁸ TEOMAN, *İntifa Senetleri*, s.276, ÇOŞTAN, *Özel hak sahipleri* s.420.

¹¹⁹ HAZIROĞLU E. Cemre, *Yapısal Değişiklikler ve Kurucu Menfaatleri*, *Batider*, Cilt: 32, Sayı:4 Aralık 2016, s. 180-181. (anılış: HAZIROĞLU, *Yapısal Değişiklikler*), ÇOŞTAN Hülya: "Anonim Ortakların (Şirketlerin) Birleşme, Bölünme, Tür Değiştirme Yoluyla Yeniden Yapılanmasında Alacaklıların Korunması", *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Doktora Tezi*, Ankara, 2007, s.120 Vd. (anılış: ÇOŞTAN; *Alacaklıların Korunması*).

onayının alınmasının gerekip gerekmediği sorusu cevap bulmuş değildir. Bu onayın gerekli olmadığı görüşüne varılması halinde ise ortaya çıkabilecek bir diğer sorun, hakların karşılığı olarak tespit edilmesi gereken gerçek değer için uygun olarak belirlenmediği kanaatinde olan intifa hakkı/senedi sahiplerinin TTK m. 191 uyarınca mahkemeden uygun bir denkleştirme akçesinin saptanmasını talep edip edemeyeceklerine dairdir. Zira TTK m. 191 hükmünde tanınan bu hak, yalnızca ortaklık pay sahiplerine özgü olarak ortaya konmuştur. Bu hususta bu hakkın yalnız şirket pay sahipliğine bağlı olduğu kabul edilirse m. 191 kapsamında intifa hakkı sahiplerinin taleplerinin reddine karar verilmesi gerekecektir¹²⁰. Aksi durumda ise intifa hakkı sahiplerinin haklarına eşdeğer haklar tanınmaması veya hakların gerçek değerinin verilmemesi ve bu surette haksız menfaat sağlanması veya hak ve menfaat kaybının önlenmesi gayesiyle m. 191'deki haklardan intifa hakkı/senedi sahiplerine yararlanma imkânı tanınabileceği savunulabilir¹²¹.

Ayrıca inceleme hakkı kapsamında, TTK m. 149/1 uyarınca, birleşmeye katılan şirketlerden biri, birleşme sözleşmesinin onaylanmasına ilişkin genel kurul toplantısından önceki otuz gün içerisinde, son üç yılın yılsonu finansal tablolarıyla yıllık faaliyet raporlarını ve gereğinde ara bilançolarını, pay sahiplerinin, intifa senedi sahiplerinin, ortaklık tarafından ihraç edilmiş bulunan menkul kıymet hamillerinin, menfaati bulunan diğer kişilerin ve diğer ilgililerin incelemesine sunmakla yükümlüdür (m. 149/1 (d)). İlgili madde gerekçesinde de açıkça ifade edildiği üzere inceleme hakkı sadece ortaklara değil, intifa hakkı/senedi sahiplerini de içine alacak şekilde daha geniş bir menfaat çevresine

¹²⁰ Bu yöndeki görüşleri için bkz. KAYALI, Birleşme, s. 277, TAŞPOLAT, s. 887, ÖZATLAN, s. 188-189, Konuya ilişkin İsviçre ve Türk hukukundaki tartışmalar hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. NARBAY Şafak/ KESİCİ, Buğra: "Ticaret Ortaklıklarında Yapısal Değişiklik Kararına Karşı Öngörülen İptal Davası Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme", Ticaret ve Fikri Mülkiyet Dergisi, 2015/1, s. 107-160, s. 144 ve s. 119

¹²¹ Bu yöndeki görüşleri için bkz. ÇOŞTAN, Alacaklıların korunması, s. 425 vd., ERDEM, s. 118, SARIKAYA, Dava, s. 146-147. Benzer yönde AKSOY, TTK m. 191 kaleme alınırken, mehz İsviçre hukukundan neden ayrıldığına ilişkin herhangi bir açıklama olmadığını, özü itibarıyla, TTK'da birleşme bağlamında, intifa senetlerinin ortaklık payı bağlamında değerlendirmiş olduğunu, kanun koyucu tarafından, TTK m. 140'a aykırılığı gidermek için tasarlanmış bir dava varken, intifa senedi sahipleri bakımından, genel hükümlere göre bir davanın açılmasının kabul edilmemesi gerektiğini, ifade ederek, intifa senedi sahiplerinin de denkleştirme davası açabileceklerini belirtmektedir, AKSOY, s. 204-205.

tanınmıştır¹²². Son olarak belirtmek gerekir ki, birleşme sözleşmesinin içeriğini düzenleyen TTK m. 146 (c)' de, birleşme sözleşmesinin, devralan şirketin intifa senedi sahiplerine tanıdığı hakların da gösterilmesi zorunlu kılınmıştır. İlaveten intifa senedi sahiplerinin alacak hakkına dönüşmüş olmak kaydıyla, kâr payı ve tasfiye payı alma hakları bakımından da TTK m. 157'de öngörülmüş olan teminat isteme haklarının mevcut olduğu görülmektedir.

6102 sayılı TTK'de bölünmeye ilişkin hükümlerin kapsamında açıkça intifa senedi sahiplerinden ve haklarından söz edilmemekle birlikte; 171. maddenin gerekçesinde birleşmeye ilişkin 149. madde gerekçesine yapılan atıf, m. 161/1 hükmünde 140. maddeye yapılan atıf ve bölünme sözleşmesi ve planının içeriğine ilişkin m. 167/1.d uyarınca, devralan ortaklığın intifa senedi, oydan yoksun pay ve özel hak sahiplerine tesis ettiği hakların da içerir ibaresi nedeniyle intifa senedi sahiplerinin haklarını koruyucu düzenlemelerin burada da uygulama alanı bulacağı¹²³ dolayısıyla ister tam ister kısmi bölünme söz konusu olsun, şirketin intifa senedi sahiplerine eş değer hakları tanınması gerektiği, ancak bölünme yoluyla yeni kuruluna şirket veya şirketlerin yapısı intifa senedi çıkartmaya imkân tanımiyorsa, intifa senetlerinin gerçek değeri ödenmek suretiyle satın alınarak intifa hakları sona erdirilebilmesi mümkündür.

Tür değiştirme işlemlerinde anonim şirketin, malvarlığında herhangi bir değişiklik yapılmaksızın, malvarlığı başkasına devredilmeksizin, tasfiyesiz olarak şirketin ekonomik bütünlüğü ile ortaklarının pay ve haklarının sürekliliği korunarak biçim değiştirmesi söz konusudur. Yeni türe dönüştürülen ortaklık, eskisinin devamıdır (TTK m. 180). Tür değiştirmenin intifa senedi/hakkı sahipleri bakımından etkisini düzenleyen 183. maddenin üçüncü fıkrasında şirketin dönüştüğü yeni türde eş değer haklar sağlanması gerektiği, bu mümkün olmadığı takdirde ise tür

¹²² HAZIROĞLU, Yapısal Değişiklikler, s. 181-182. GÖKTÜRK Kürşat: "Türk Ticaret Kanunu'na Göre Ticaret Şirketlerinin Birleşme Süreci ve Bazı Sorunlar", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:17, S:2, Y:2013, s. 635.

¹²³ HAZIROĞLU, Yapısal Değişiklikler, s. 182-183.

değiştirme planının düzenlendiği tarihteki gerçek değeri olarak uygun bir tazminat ödeneceği belirtilmektedir.

Birleşme, bölünme ve tür değiştirme işlemlerinde hakları ihlal edilenlerin korunmasına dönük TTK m. 191’de ortaklık paylarının ve ortaklık haklarının incelenmesi (denkleştirme) davası, m. 192’de iptal davası ve eksikliklerin sonuçları ve m. 193’te ise sorumluluk davaları düzenlenmiştir. İntifa senedi sahiplerine ortaksal haklar tanınmadığından bahisle m. 191 kapsamında denkleştirme davası ve m. 192 kapsamında ise iptal davası açma hakkı bulunmadığı kabul edilmektedir¹²⁴. Ancak bu halde dahi yapısal değişiklikler neticesinde, hakları tamamen veya kısmen ihlal edilen intifa senedi sahiplerinin ilgili şirkete karşı genel hükümlere göre dava açılmasına engel olmadığı söylenebilir¹²⁵. TTK m. 193 kapsamında açılacak olan sorumluluk davası bakımından ise bu davayı ancak, yeniden yapılandırma işleminden zarar gören, ortakların, şirketin ve alacaklıların açabileceği hükme bağlandığından, lakin intifa senedi sahiplerinin ortaklık sıfatı bulunmadığından bahisle aktif dava ehliyetlerinin bulunmadığı kanısına varılabilirse de intifa senedi sahiplerinin alacak hakkına dönüşmüş ve yeniden yapılandırma işleminden zarar görmüş olmak kaydıyla, kâr payı ve tasfiye payı alma hakları bakımından şirkete karşı alacak haklarının doğduğundan bahisle, kanımızca alacaklı sıfatı ile bu davayı açabilmeleri uygundur.

¹²⁴ ÖZATLAN, s. 188., Karşı görüşte ÇOŞTAN, ortaklık payının ve haklarının korunmasını başlığını taşıyan m. 140’da intifa senedi sahiplerinin de haklarının korunduğuna dikkati çekerek, yorum yoluyla ortaklara tanınan dava hakkının intifa senedi sahiplerine tanınması gerektiğini ileri sürmektedir. ÇOŞTAN, Özel Hak Sahipleri, s.422 ve 426. Benzer yönde Erdem, intifa senetlerinin TTK m. 135’de tanımlanan ortak tanımının dışında tutulmuş olması dolayısıyla TTK m. 193’ün lafzından intifa senedi sahiplerinin doğrudan davacı sıfatına sahip olduğu anlamı çıkmamakla birlikte, birleşme işleminde ortaklık pay ve haklarının korunmasını düzenleyen m. 140, bu maddeye atıf yapan bölünme işlemine ilişkin m. 161 ve tür değiştirme işlemlerinde hakların korunmasına dair m. 183 hükümlerinin intifa senedi sahiplerinin haklarının korunmasına ilişkin özel hükümler getirdiğini, intifa senedi sahiplerine ortaklık pay ve haklarının incelenmesi davası açma hakkı tanımamanın intifa senedi sahiplerinin haklarını koruyan düzenlemeleri işlevsizleştirdiğinden bahisle, intifa senedi sahiplerine de kıyasen bu dava hakkından yararlanması gerektiğini ileri sürmektedir. ERDEM, s. 118.

¹²⁵ KAYALI, Bölünme, s. 275-276, İMREGÜN, Kurucu Senetler, s. 4, Aynı görüşte bkz.; KENDİGELEN, Kurucu İntifa Senetleri s. 335, Ayrıca bkz. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 15/06/2016 tarih ve 2015/14641 E. 2016/6636 K. sayılı kararı. Benzer yönde bkz. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 10/06/2014 tarih ve 2013/4040 E., 2014/11049 K sayılı kararı ve Yargıtay 11. HD’nin 31.05.2001 tarih ve E. 2001/3163, K. 2001/4878 sayılı kararı, www.yargitay.gov.tr (Erişim Tarihi: 15.12.2019)

Bu kısımda son olarak ister kurucu ister adi intifa senedi sahibi olsun, bu senetlerin sahibinin aynı zamanda şirket ortağı olarak gerek ortaklık gerekse de ortaksal haklara sahip olduğu halde, sırf bu sıfatı sebebiyle normalde intifa senedi sahibine tanınmamış olan dava haklarına kavuşup kavuşamayacağı tartışmaya açıktır. Konu kurucu intifa senedi sahipleri açısından ele alındığında bu kişilerin aynı zamanda ortak sıfatından bahisle cevabın olumlu olduğu düşünülebilirse, TTK m. 502(1)'deki intifa senetlerinin kimler için çıkarılabileceği hususunda, ... *bunlara benzer bir sebeple şirketle ilgili olanlar lehine intifa senetleri çıkarılmasına dair düzenlemeden, ortaklar lehine de adi intifa senedi düzenlenebileceği yorumuna varıldığı hallerde, adi intifa senedi sahibi ortağın, sırf bu ortaklık sıfatı sebebiyle yapısal değişiklikten doğan dava haklarına, davaya ilişkin diğer şartların da mevcut olması koşuluyla sahip olduğu yorumu çıkartılabilir. Diğer yandan, ortaklık sıfatı ve buna bağlı ortaklık hakları ile intifa senedi sahibi lehine tanınan özel menfaatlerin ayrıştığı, bir diğer değişle intifa senedi sahipliği ile pay sahipliği sıfatlarının tamamen farklı iki kurum olduğunun kabulü ve bu kapsamda yapısal değişiklik işlemlerinin ortağın ortaklık sıfatına bağlı ortaksal konumu ve ortaklık haklarını ihlal etmediği, lakin aynı ortağın sahibi olduğu intifa senedinde tanınan özel menfaatlerin ihlal olduğu bu halde ise bu sıfatla Kanun'da dava hakkı tanınmadığından bahisle aktif dava ehliyetinin bulunmadığı kanaatine varmak da mümkündür. Bu yoruma genel kurul kararları aleyhine açılacak iptal davaları bakımından da varılabilir. Söz konusu çelişkiye dair daha evvel anılan bir Yargıtay kararında¹²⁶, mahkemece davacının davasını kurucu intifa senedi sahibi sıfatıyla açtığı, kurucu intifa senedi sahibinin genel kurul kararlarının iptalini talep hakkı olmadığı, davacının ortaklık sıfatı bulunmayıp ortak sıfatıyla katılmadığı bir genel kurulda alınan kararların iptalini talep edemeyeceği gerekçesiyle verilen kararı; davacının, davalı şirketin hem kurucu intifa senedi sahibi hem de ortağı olduğunu, ortak sıfatına bağlı olarak kendisine genel kurul çağrısı yapıldığı ve dava konusu genel kurula da ortak sıfatıyla iştirak edip bazı kararlara karşı olumsuz oy kullanarak muhalif kaldığının nazara alınması gerektiği gerekçesiyle bozduğu da görülmektedir.*

¹²⁶ Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, 24/10/2014 Tarih ve 2013/13235 E., 2014/16461 K. sayılı karar. www.yargitay.gov.tr, (Erişim Tarihi: 15.12.2019)

SONUÇ

6102 sayılı TTK' da isabetli olarak, intifa senetlerinin menkul kıymet niteliği açıklığa kavuşturulmuştur. Böylece ortaklık esas sermayesinin bir bölümünü teşkil etmeyen ve pay sahiplerine tanınan yönetim haklarını da içermeyen intifa senetlerinin, pay senetlerinden farklı bir hukuki niteliğe sahip olduğu tereddüde yer bırakmayacak şekilde açıkça ortaya konmuştur. İlâveten ticaret şirketlerinde yapısal değişikliğe yol açan işlemlerde intifa senedi sahiplerinin hakları düzenleme altına alınmıştır. Ancak mehz İsviçre hukukundan farklı olarak, intifa senedi sahiplerine ortaksal haklar tanınmadığından bahisle yapısal değişikliğe yol açan işlemlere ilişkin olarak intifa senedi sahiplerinin denkleştirme ve iptal davası açma hakkı bulunup bulunmadığı hususlarındaki tartışmalar halen devam etmektedir.

TTK'de kurucu intifa senetlerinin (ilk) esas sözleşmede bu yönde bir açıklık bulunmasa dahi bir esas sözleşme değişikliği yapılmak suretiyle TTK m. 502/1 hükmü çerçevesinde, tıpkı adi intifa senetleri gibi çıkarılabiliyor çıkarılamayacağı ve ayrıca intifa senedi sahipleri kurulunun kaldırılmasına karşın, intifa senedi sahiplerinden onay gereken hallerde bu onayın ne surette yerine getirileceğine dair yeni tartışmaları da beraberinde getirdiği görülmüştür. Ayrıca kurucu intifa senetleri için öngörülen kâr payına ilişkin sınırlamalara adi intifa senetlerinin de tabi olacağına hükme bağlanmış olduğu kabul edilse dahi, kâr payı dağıtımına dair üst sınırın, kurucu ve adi intifa senetleri bakımından ne şekilde hesap edileceği halen açıklığa kavuşturulmuş değildir.

TTK'de kurucu intifa senedi sahipleri lehine kâr payı alma hakkı dışında diğer hakların da tanınıp tanınmayacağı sorunu çözüme kavuşturulmadığı gibi pay senetlerini halka arz etmek isteyen anonim şirketlerin, evvela kurucu intifa senetlerini bedelsiz olarak iptal edecekleri, aksi halde intifa senetlerinin kendiliğinden geçersiz sayılacağı düzenlemesi ile intifa senetlerinin hali hazırda zaten az olan cazibesinin daha da azaldığı görülmüştür.

Nihayetinde, intifa senetlerine ilişkin olarak 6102 sayılı TTK'de önemli değişiklikler ve yenilikler yapılmış olmasına karşın kimi tartışmaların halen çözüme kavuşmamış olduğu görüldüğü gibi bir kısım yenilemelerin ise yeni tartışmaları beraberinde getirdiği söylenebilir.

KAYNAKLAR

AKDAĞ Güney, Necla: Anonim Şirketlerde Kuruluş, Vedat Kitapçılık,1. Bası, İstanbul 2014.

ALTAŞ, Soner: “Anonim Şirketlerde Çıkarılabilecek İntifa Senetleri ve Bu Senetlerin Sahibine sağladığı Menfaatler, Terazi Hukuk Dergisi, Mart 2009, S.31, s.33-46.

ALTAŞ, Soner: Pay Defteri, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2020.

ARSLANLI, Halil: Anonim Şirketler I, Umumi Hükümler, 3. Bası, İstanbul 1960.

BARTU, Nihat: “Anonim Şirketlerde Müessis Hisse Senetleri”, İstanbul Barosu Mecmuası, C.XVIII, S.11, 1944.

BİRSEL, Mahmut T.: “Anonim Şirketlerde Sermaye Payını Temsil Etmeyen Senetler”, Batider, C.III, S. 4, 1966, s.649-660.

CANÖZÜ Salih: Anonim Şirkette Kâr Payının Tespiti ve Dağıtılması, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2015.

COŞTAN Hülya: “Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirmede Özel Hak Sahiplerinin Korunması”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi,2008, C:24,S.3,s.420. Erişim:<https://jurix.com.tr/article/5818>

COŞTAN Hülya: Anonim Ortakların (Şirketlerin) Birleşme, Bölünme, Tür Değiştirme Yoluyla Yeniden Yapılanmasında Alacaklıların Korunması, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Doktora Tezi, Ankara,2007.

ÇAĞATAY, Serdar Şahin: “Ticaret Şirketlerinde Ortakların Kişisel Alacaklılarının Şirkete Yöneltebilecekleri Haciz Talepleri”, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.27, S.1, 2019, s.167-211.

DOMANIÇ, Hayri: Türk Ticaret Kanunu Şerhi, İstanbul 1988.

ERDEM,ERCÜMENT: “Birleşme, Bölünme ve Tür Değiş-tirme-de Yeni Davalar”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2103/2.

ERDOĞAN, Moroğlu: “Kurucu İntifa Senedi Sahiplerinin Kâr Payı Talep Hakları ve Yargıtay Kararları”, Makaleler I, 3. Bası, İstanbul, Arıkan, 2006.

ERİŞ, Gönen: Ticari İşletme ve Şirketler, C. II, 2. Bası, Ankara 2014.

GÖKTÜRK, Kürşat: “Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Şirketlerinin Birleşme Süreci ve Bazı Sorunlar”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C:17, S:2, Y:2013.

HAZIROĞLU E. Cemre: Yapısal Değişiklikler ve Kurucu Menfaatleri, Batider, Cilt: 32, Sayı:4 Aralık 2016.

HAZIROĞLU ELİF CEMRE: “Türk Ticaret Kanunu Açısından Kurucu Menfaatleri” Doktora Tezi, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi Ankara Şubat 2017.

İMREGÜN, Oğuz: “Anonim Ortaklıklarda İntifa Senetleri”, Ord. Prof. Dr. Halil Arslanlı’ya Armağan, İstanbul, 1976, s.445-462.

İMREGÜN, Oğuz: “Anonim Ortaklıklarda Kurucu Senetleri”, İÜHFİM, Doğumunun 100. Yılında Atatürk’e Armağan, C.XLV, 1982, s.477-491.

KENDİGELEN, Abuzer: “Anonim Ortaklık Payı Üzerinde İntifa Hakkı”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Bölümü Doktora Tezi, İstanbul 1994.

KENDİGELEN, Abuzer: “Kurucu İntifa Senetleri- Ödenmesi Gereken Kâr Payının Hesaplanması”, Hukukî Mütalâalar, Cilt II: Ortaklıklar Hukuku, 3. Bası, İstanbul, Arıkan, 2006

KENDİGELEN, Abuzer: “Türk Ticaret Kanunu Tasarısında İntifa Senetleri”, Batider, C.XXV,S.21, s. 58-72.

KENDİGELEN, Abuzer: Kurucu İntifa Senetlerinin İtfası, Prof. Dr. Hüseyin Hatemi’ye Armağan, I. Cilt, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2009, s.1064.

KENDİGELEN, Abuzer: Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, Güncellenmiş 2. Basıdan 3. (Tıpkı) Bası, İstanbul 2016.

KENDİGELEN, Abuzer/KIRCA İsmail: Kıymetli Evrak Hukuku, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019

KIRCA, İsmail (ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan H./MANAVGAT, Çağlar): Anonim Şirketler Hukuku, C.2/2, Banka ve Ticaret Hukuku enstitüsü Yayınları, Ankara 2016.

OĞUZMAN, Kemal: “Müessis Hisselerinin Mahiyeti”, İstanbul Barosu Dergisi, C.XXIV, S.12, 1950.

ÖMER, Teoman: “Kurucu İntifa Senedi Sahiplerinin Kârdan Pay Alma Haklarının İlk Esas Sermaye Tutarı ile Sınırlı Olup Olmadığı Sorunu”, Otuz Yıl Ticaret Hukuku – Tüm Makalelerim, Cilt II 1982–2001, İstanbul, Beta, 2001.

ÖZATLAN, Yurdal: A.Ş. Birleşmelerinde Ortaklık Paylarının ve Ortaklık Haklarının İncelenmesi (Denkleştirme) Davası, On İki Levha Yayıncılık, 2014.

PAKER, Turhan: “Anonim Şirketlerde Kurucu Hisseleri ve Kurucu Hisse Sahiplerinin Şirkete Karşı Korunması”, İzmir Barosu Dergisi, S.28, 1967.

POROY, Reha / TEKİNALP, Ünal / ÇAMOĞLU, Ersin: Ortaklıklar Hukuku I, 13. Bası, İstanbul 2014.

POROY, Reha / TEKİNALP, Ünal / ÇAMOĞLU, Ersin: Ortaklıklar Hukuku II, 13. Bası, İstanbul 2017.

SAPMAZ, Deniz: Anonim Ortaklık Kurucu İntifa Senetlerinde Kâr Payı Hakkı, İstanbul Üniversitesi SBE. Yayınlanmış Yüksek lisans Tezi, 2009.

SARIKAYA, Sinan: Şirket Birleşmelerinde Ortakların Dava Yoluyla Korunması, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019.

ŞENER, Oruç Hami: Yargıtay Kararları Işığında Limited Ortaklıklar Hukuku, Ankara 2017.

ŞENGÜL, AL KILIÇ: Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin Tasfiye Payı Alma Hakkı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XXIII, Y. 2019, Sa. 4.

TEKİNALP, Ünal (Poroy/Çamoğlu): Ortaklıklar Hukuku I. Vedat Kitapçılık, İstanbul 2021, s. 337.

TEKİNALP, Ünal (Poroy/Çamoğlu): Ortaklıklar Hukuku II. Vedat Kitapçılık, İstanbul 2019, s. 337.

TEKİNALP, Ünal: “Katılma İntifa senetleri (Partizipationsschein)”, Batider, C.VI, S.2,1971.

TEOMAN, Ömer: “Anonim Ortaklıkta İntifa Senetleri”, İstanbul, İstanbul Üniversite Kitabevi, 1978.

TEOMAN, Ömer: “Kurucu İntifa Senedi Sahiplerinin Kârdan Pay Alma Haklarının İlk Esas Sermaye Tutarı ile Sınırlı Olup Olmadığı Sorunu”, Otuz Yıl Ticaret Hukuku – Tüm Makalelerim, Cilt II 1982–2001, İstanbul, Beta, 2001.

TEOMAN, Ömer: Sermaye Piyasası Kurulu’nun Tebliğine Göre Katılma İntifa Senetleri, İktisat ve Maliye Dergisi, C.XXXI, Sa.1, Nisan, İstanbul, s.17-26.

TEOMAN, Ömer: Yeni Ticaret Kanunu’nun Pay Senetlerini Hal-ka Arz Eden Bir Anonim Ortaklığın Kurucu İntifa Senetlerinin İptal Edilmesini Öngören Düzenlemesi / Batider Cilt

USLUEL Gürbüz, Aslı E.: Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Kâr Payı Alma Hakkı, Ankara 2016.

ÜLGEN, Hüseyin vd.: Kıymetli Evrak Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019

ÜLGEN, Hüseyin: “Anonim Şirketlerde Kurucu İntifa Senetlerinin İlk Kuruluş Sermayesi ile Sınırlı Olduğunu Kabul Eden Yargıtay Kararları Üzerine”, Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu VIII, Ankara 1991.

ÜNAL, Oğuz Kürşat: “Katılma İntifa Senetleri”, Batider. C.XIX S.31, s.79-92. XXVII Sayı 2, 2011.

YANLI, Veliye: “Anonim şirketlerde Kâr Dağıtımı, Batider, C. XXX, S.1, 2014, s. 30-31.

YASAMAN, Hamdi: Sermaye Piyasasının Hukuki Yönü, 1984, C.1, Sa.1, s.205

YILDIZ, Şükrü: “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’nda Rüçhan Hakkı Konusunda Getirilen Değişiklikler”, MÜHF-HAD, 2012, C.18, S. 2 (Özel Sayı).

YILDIZ, Şükrü: Anonim Ortaklıkta Yeni Pay Alma Hakkı, 1. Bas-
kı, İstanbul,1996.